онтрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШОАТТА, 9 ИЮНЬ, 1979 ШУ. ● № 69 (6044). ● Мах 2 кепиг.

Сийле хийла хьалхалаттарий!

КПСС обкома бюро, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совет, облсовпроф, ВЛКСМ обкох хьовий 1979 шера яхкаре-мел хьийбай продукташ дуккагIа марах кийчьарай районаш, колхозаша, совхозаша, фермаша, бригадаша кола-лача республикански социалистически хьан профессагIа хьийбай болхама боххлоша нахалча социалистически хьан итогаш.

Социалистически хьа котальнарг а йоархIа республикански газетан тIа чIоагIдача Сийлен улга тIа хьхай:

ГРОЗНЕНСКИ РАЙОН,

печчахьалкенга дулх доахкаре ах шера план 1 июнь тIакхоачаш 79 процент кхочашъеьй, шура — 77, фуэш — 87 процент.

1978 шера цу хенаца кийсдича районе дулх кийчдалга 5 процент, шура — 0,6, фуэш — 13 процент алсамдаьккхад.

1978 шера цу хенаца кийсдича дулх кийчдалга — 8, шура — 2 процент алсамдаьккхача Наурски района дика болх балгалбаьккхаб.

БОАХАМАШ:

Шелковской района «Путь к коммунизму» яха колхоз;
Грозненски района «Кудеринский» совхоз;
Надтеречни района «Минеральный» совхоз;
Грозненски района «Горячеисточненский» совхоз;
Урус-Мартановски района Мичурина цIерагIа совхоз.

ФЕРМАШИ БРИГАДАШИ:

Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза шурий ферма;

Наурски района «Россия» яхача колхоза № 2 йола шурий ферма;

Ножай-Юртовски района Жданове цIерагIча колхоза хьайбай ферма;

Грозненски района «Гикаловское» яхача ОПХ шурий ферма;

Шалински района «Южный» совхоза шурий ферма;

Гудермесски района «Белореченский» совхоза шурий ферма;

Ведениски района Орджоникидзе цIерагIча колхоза хьайбай ферма;

Наурски района В. И. Ленина цIерагIча колхоза жа Iуй бригада (вокхагIвола жа Iу Э. Хамидов);

Надтеречни района «Минеральный» совхоза жа Iуй бригада (вокхагIвола жа Iу Т. Шуаипов);

Шелковской района «Красный пахарь» яхача колхоза жа Iуй бригада (вокхагIвола жа Iу А. Магомедов).

ПРОИЗВОДСТВЕ ХЬАЛХАЛАТТАРАШ,

Шоай отраслешкаи зонашкаи гIолла доккхагIа хьокхамаш даьхараш. Царна енный КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома дIа-юка тела вымпелаш.

Ибрагимова Л. — Шелковской района В. И. Ленина цIерагIча колхоза доярка;

Базиева М. — Грозненски района В. И. Ленина цIерагIча колхоза доярка;

Даурбекова З. — Назрановски района «40 лет Октября» яхача совхоза доярка;

Эрзануkillева Ш. — Веденски района В. И. Ленина цIерагIча колхоза доярка;

Зубнова О. — Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхоза Iаьсий леладер;

Магомедов В. — Грозненски района «Загорский» совхоза скотник;

Рашидов Ш. — Веденски района С. М. Кирова цIерагIча колхоза скотник;

Остроущенко В. — Грозненски районе «Ермоловская» яхача оалхазарий фабрика оалхазареш леладер;

Подлесная Н. — Урус-Мартановски района «Красноармейский» совхоза хьакхарч леладер;

Хамидов Э. — Наурски района В. И. Ленина цIерагIча колхоза вокхагIвола жа Iу.

Шуаипов Т. — Надтеречни района «Минеральный» совхоза вокхагIвола жа Iу;

Шоай профессагIа йолча социалистически хьа условеш толаме кхочашъяь хьайбай боахама 134 балхахо котальнарг лаьрхIав. Хьалхалаттарий спискаш кепа тох районни газеташ тIа.

КХАШТА ХИЙ ЭШ

8 ИЮНЬ ТIАКХОАЧАЩ ЮРТБОАХАМА КУЛЬТУРАШТА ХИЙ ДИЛЛАД (ГЕКТАРАШТА)

Районаш	Хий диллара дащ	Хий диллад: Цуьэ	Шоэза	Цунах цхьана дийнахь буьси	Болх бахь хьалхашъ (процентаца)	Хий дуллуш бахь хьа (кийчбахь процентаца)
Ачхой-Мартановски	6692	5982	2504	26	10	18
Грозненски	16778	13732	8528	514	30	59
Гудермесски	17866	12550	5200	490	42	130
Малгобекски	2547	1267	215	93	17	21
Надтеречни	14954	10431	1962	131	16	18
Назрановски	891	517	215	15	30	43
Наурски	20689	14472	5693	319	20	32
Ножай-Юртовски	253	—	—	—	—	—
Сунженски	16139	10552	6615	682	24	21
Урус-Мартановски	5208	1637	190	—	—	—
Шалински	6100	3892	1754	551	42	16
Шелковской	23890	20277	11429	469	13	58
г. Грозный	2481	2395	2691	58	40	88
Республике гIолла	134488	97704	46396	3348	24	42

ТАХАН КЕРТТЕРДАР — ДОАКЪАР IАЛАШДАР

Доакъар кийчдара месячника дIадахача кхийтта дийнахьа баьча балха итог йир укх деноща. Цунга хьежача районашта юкъе социалистически лхье хьалхара моттиг яьккхар Гудермесски районо, шоллагIа — Наурски.

Боахамашта юкъе котало яьккхар Гудермесски района «Терек», Надтеречни — «Калаусский», Урус-Мартановски — «Гойтинский» яхача совхозаша. Наурски района Ленина цIерагIча, «Красное знамя» яхача, Грозненски — 1 Мая цIерагIча, Шелковской — «Коминтерн», «Красный пахарь» яхача колхозаша.

Уж деррига боахамаш Гудермесски, Наурски шиъ райони республикански газетий Сийлен улга тIа хьхар.

Месячник дIахо дIаьхош да. Из доладелча денз хIанзале республика боахамаша IалашъяьЙ 12760 тонна йол, 25379 тонн сенаж, 5239 тонн силоса моша буц, 3112 тонн доакъара гранулаш, даьккхад 3378 тонн баьций витаминни хьоар.

Балха овсарле кхы лох а да еш болх беш ба лакхе цIераш яьхача районийн боахамийн къахьегамхой. Ниттa дика болх бу шелковчанаша а. Сиддаьа доакъар Iалашдара балхаш Грозненски, Шалински районаш. Цунца цхьане доакъар Iалашдара месячника планаш кхоачашъе хIана а гаьна да Сунженски, Малгобенски, Назрановски районий боахамаш. Масала, йол назрановцаша месячника план ааар йолаш 180 тонн жара кийчъяьяш, хIаьта сунженцаша план 2300 йолаш — 215 тонн, малгобекцаша план 1500 йолаш — 200 тонн. Ниттa мела лел цу районашка кхы тайпа доакъараш Iалашдара балхаш а.

Кхыйолча районий боахамаш доакъар Iалашде долалуш жара дад, аьлча ала йиш я.

Сиде доакъар Iалашдара балхаш! ДикагIа пайда эца доакъар дукхагIа кийчде йиш хулийтача торонаш!

СОАХКАРЧУЛ ДУКХАГIА А ДИКАГIА А

Хьайбаш Iенгара дахара соахка планал дикка дукхагIа йолаш 550 тонн йол, 8000 тонн силос IалашъяьЙр оаха. Из деррига доакъар шийх хаьцахьа кийчдаь хиларал совгIа, деррига хьайбаша Iа доаккаргдолча моттигашка хьатIа а дена дIаоттадир. Кхыча боахамашка кхы де хIама доацаш, хьайбаш гурахьа доакъара дIайийна культураш йолча кхашка доаладе. Цигара буц хьокхош кхаба доладаьча хана, тха кхоачамбоалаш доакъар дар доахак кхобара соахка Iалашдаьхоз диса. Цудухьа Воаккхача продукцега дIададар кIезагIа а хулийташ хьайбаш толамца Iенгара даха вIашгIехьа а даьлар тха.

Цунца цхьана кхьаща кхоачамбоацараш а кийсдалийтар дIадахача шера доакъар Iалашдеш. Уж кхы хургдоацаш бу укх шера болх.

Доакъар кийчдара лаьрхIа отряд вIашагIъеллай колхоз. Цунка керте оттавир вурийтта шера кхаш лелабеш болх баь механизатор Бахарчиев Апти.

Отряда доалахьа я хилаза яргIоаца еррига техника. Ниттa, масала, цунга я доакъар кийчдеш йоза 8 тракторни агрегат, СК-4 яха комбайн. Цул совгIа отрядата я доакъара дIайийначa культураш Iунал ду техника я. Механизаторел совгIа доакъар Iалашдеча хана тайп-тайпара балхаш дара кхы сагIа отряда юкъе воалавала.

250 гектар культурий дайтIенашка шоаш хьалкхесь буц хьокхаш, цунах йол кийчъеш, гурахьа доакъара дIайийна хиппача культурех сенаж йоллаш къахьег хIана отряда. Трактористаш Нисханов Зеламхен Закриев ХIарони косилкашца дукхача шерашка тIаьовла буц хьокхаш ба, хIаьта Кагиров Хьусен — жатка еллача СК-4 комбайнаца гурахьа доакъара дIадийна ялат хьокхаш. Балха ноймаш тIехкхоачаш ца еш ди дIадахийташ царех хIаранс. Май бетта а укх июнее а дукхагIйолча хана мелх хьекаш хаттраш латт. Цудухьа хьекха буц сиха йовъалу боарамга дIакхоачаш. Цу гIулакхо вIаштIехьдоалийт из кхай тIа дукха ула а ца еш сиха хьаэца а цунах холаш, аргIаш де а.

ХIаьта йол гулъеш, цунах холаш деш ва къона механизатор Бездуров Хуси. Холашка латта йол ферм дIахьуьхаш къахьег механизатораша Джаубатыров Сульмбеков Ибрагимов Дангасен. Хьаьхача аьлах аргIаш деш ва Джамилаев Тота, хIаьта цун новкъостал деш — автопогрузчика тIа болх беш вола къона механизатор Итаев Хайрулла. Шоай декхарех дика лоархIабу укх. Ниттa хьинаре къахьег хьекхачул тIехьагIа буц дикагIа йоахьалургйолаш из кхай тIа уллаше а кIастIайоахача Умарова ПаэилатаIа нулгадечи лаенос.

ХIаноча деррига вIаштIехьа да. Доакъар Iалашдеча комплекса ерригача звеношта юкъе дика бувзам ба. Цу гIулакхо к ргIдоалийт техниках дикагIа пайда эца. доакъар Iалашдара балхаш сихагIа чакхдаха.

Республика доакъар Iалашдара месячник кхайнаьччул тIехьагIа отрядо кийчъяьй дукха хIама из хилан 120 тонн йол. месячника план 900 йолаш. Ио ниттa кIезига IалашъяьЙ месячник доладалуча хана культурии даьгIенашта хий дуллаш хиннадь. ХIаьта а оаха баьча доархIамо хьахьокэ, месячник чакхдалалехьа план кхоачашъярал совгIа кхы тIа а 50 тонн йол Iалашъе тха карагIдаргхилар.

Йол кийчъярца цхьана сенаж йоллаш а ба отряда къахьегамхой. Соахка елла хиннар дика яьар. Цудухьа хIанз из тайпа доакъар кийчдара технологи цIенхаштта кхоачашъяьра къаьстта тергам тIабохийт. Ниттa, буц боарамга хьекка йокъайолийт, из кIоага чу йоллаш дика тоIаю, хIара кIоага чу йоллаш дика тоIаю, хIара кIоага чу оагIош тIа пленка юлл, и кх. дI.

ПлаапагIа укх шера 900 тонн сенаж, 500 тонн йол кийчъе эзаш я отряд. Цхьабакьда из дош леная сенаж 1200 тонни йоа 600 тонни Iалашъе. ЛаьрхIар кхоачашде торонаш а я. ХIаьта царех билза пайда а эцаш хIанз санна болх кхьан комплексагIа вIаштIехьдаьккха овсаре къахьеге. деппа дош отрядо кхоачашдергхиларах шеко а яц.

Доакъар Iалашдераштa юкъе социалистически хьа дика лелаю колхоза партком профком. Цун итог ю кийчдаьча доакъара дикалга хьажара вIашагIъеллача комиссе. Цунна юкъебоагIа колхоза керттера специалисташ, ниттa: зоотехник, агроном, экономист, инженер. Яхье котало яьккхараш моральни материальни белгалбоах. Масала, месячник чакхдаьнначул тIехьагIа доакъар Iалашдеча комплекса звеношта юкъе котало яьккхача коллективана, хIаьта отрядерча дикагIволча механизатора 250 сом ахча лургдолаш да.

Наьха балха хьалаш вIаштIехьдахара а йоакхо лый. Еха техника тоаяра отряда ешнай «техничка» яха машин, делкьийга бIайха кхача бахь доакъар Iалашдеш бараштa.

А. ДАДАЕВ,
Сунженски района Ленина цIерагIча колхоза агроном.

Ленина ордеи лелаеча № 7 йолча треста Грозненски тIиншкъчеча монтажни управлене (ГМУС) сварщика Шевченко Николай Иосифовича къахьега 23 шу гаргга ха я. Лакха квалификаци. йоккха опыт йола, къахьегара тIера вола из чIоагIа лоархIаши сий деш ва новкъосташа.

Хьинаре къа а хьегаш, баьха-дика толамаш дахарех цунна енней «За доблестный труд» яха медаль. «Социалистически яхье котальнар» яха кхоъ сийлен Знак.

ХIанз Николай Иосифович къахьегаш ва В. И. Ленина цIерагIча мехкадаьтта чакхдоахача заводе ЭЛОУ-АВТ яха установка хьалъеча. Цига а дика болх барца белгалвьннав из.

СУРТА ТIА: сварщик Н. Шевченко.
З. БАТЧАЕВА сурт.

РЕСПУБЛИКАНСКИ СЕМИНАР

Самарддийнахьа Грозне КПСС обкома сердалон ЦIагIа хилар промышленноста, транспорта, бувзама, торговле, бытовой гIулакх дара предприятей партийни организацей секретарийн администраце боахама балха тIахьожаш лоаттабеча комиссей председателийн республиканскш семинар.

«КПСС XXV съездо дIадийхарашка хьежжа администраце боахама балха партийни тIахьожам лоаттабелга чIоагIдара хьакъехьа» доклад йир семинаре парте обкома секретара М. А. Дорохова.

Шоашоай балха опыт юкъаш къамальаш дир семинаре дакъа лоацаш хиначар.

КПСС ЦК Политбюро, СССР Лакхехьарча Совета Президиуме, СССР Министрий Совете

СССР ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННИ ДЕЛЕГАЦЕ ВЕНГЕРСКИ ХАЛКЪА РЕСПУБЛИКЕ ЯЬЧА ВИЗИТА ИТОГИЙ ХЬАКЪЕХЬА

7 июне КПСС ЦК Политбюро, СССР Лакхехьарча Совета Президиум, СССР Министрий Совет хьежар 1979 шера 30 маера денз 1 июне кхачалца КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Л. И. Брежнев керте латтача СССР партийно - правительствени делегаце Венгерски Халкъа Республике яьча визита итогашка.

КПСС ЦК Политбюрос, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето бизза къоабалбир делегаце баь болх, хIаьта визитагIа хьахинараш чIоагIа рьаза хиина тIа а яйцар.

ВСРП ЦК Хьалхарча секретараца Я. Кадарца, кхыболча венгерски нулгалхошца яьча переговораша чIоагI а ду, дегIа а кхувл КПСС а ВСРП а, СССР а ВНР а юкъера беркате бувзамаш. Будапеште тIанийна цхьана яь заявлени дерригача лоархIамегIча доакъошка советско-венгерски вIашаг цхьана леладу гIулакхаш дIахо кIоаргдара йоккха програма санна лархIа йоагIаш я. Цу програма лоархIама моттиг — СЭВ-а доакъошхой-мехкий коллективни балха юкъе социалистически экономически интеграце догIайоалаеча СССР-еи ВНР-еи хьинаре дакъа лаьар.

Советски Союзаеи халкъа Венгреи юкъерча доттагIалах, лерхIараши чакхдоаха гIуланкаши айхха цхьоагIо йолаш хилараx, социалистически содружества позицеш чIоагIъяра Европеи деррига дуней тIеи дуней халкъашта юкъера кхерамзле чIоагIъяра йола низ бола фактор хиний.

Советски партийно - правительствени делегаце визитах Советски Союзи Венгрика кхоххам кIаьдбара, мехкаша вIаши цхьана гIулакхаш лелалара политикана чIоагIа тIехьа хилара, вежарашха долча кхыча мехкашца цхьана герзаш Iоаделга декхара, дуней хаькъаща юкъера политически климат овлаш тIара тоадара кийча йолга хьагойта корта керда бола тешал хилар.

ЧIоагIа лоархIаме да Советски Союзи Венгерски Халкъа Республикеи дIахо йоалача хана а тешам шербаран европейски континенте тIема кхохкам кIаьдбаран, хIаьта цу гIулакха США а Канада а дакъа лоацаш политически боараме юкъаръевропейски конференци гулъяра тIехьа къахьега кийча хилар. Цу конструктивни предложенеш хьашт долча ерригача печчахьалкхелаша оалачунга хьежаш да Варшавски Договора доакъошкой - социалистически мехкаш.

Кхыча социалистически мехкаша санна, печчахьалкхенашта керте латтарий хургдолча советско - американски вIашагIкхетара а тIагIоргарa стратегически герзашта доазув оттадара договор (ОСВ-2) а тIазаар ВНР-а хьинаре хьаллоацаш хилара лакха мах бир. КПСС ЦК Политбюрос, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето.

Дика а хеташ белгалдаьккхар, Китаяцарча перегоорий хьакъехьара Советски Союза принципиальни позици Венгре къоабалъеш хилар. ЦIенхаштташ позитивни йола советско - китайски диалог кхохкам кIаьдбара процесс дегIайоалаяра а из массе оагIорахьаре хIамаш чулацара а хьаштаца ма яхлара кургъяр. Из дара, хетадеш ма хилара, китайски оагIув переговораш ерга конструктивни хьажа еза.

КПСС ЦК Политбюрос, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето йоагI-йоагIача министерствашта ведомствашта указанеш еннай тайп-тайпарча доакъошка советско-венгерски вIаши цхьана леладу гIулакхаш дегIаккуйлара хьакъехьа баь барт кхоачашбара практически гIуланкаш чакхдаха, яьиня.

СИГАЛА ДАХИЙТАД «СОЮЗ-34»

ТАСС ХОАМ

1979 шера 6 июне московски ха 21 сахьати 13 минути яьлча Советски Союзе сигала дахийтад пилот тIаьовца «Союз-34» яха космически кема.

«Союз-34» яхача кема автономни лелара программа тIа лаьрхIа да укх шера апрель бетта «Союз-33» яха космически кема лелача хана яьча замечанешца дувзадена кхы тIа а балхаш даьча гаргакхоачадеш-корректировка еча двигательни установка болх тохкалга. Чакхъяха лаьрхIа операцеш кхоачашъеьчул тIехьагIа лаьрхIа да «Салют-6» яхача станцех кема дIакотта.

«Союз-34» яха космически кема орбите дьынкхад е параметраш йолаш:

— Лаьттанна эггара дукхагIа гаьна дьынича хана — 270 километр;

— Лаьттанна эггара дукхагIа гарга денача хана — 198 километр;

— Лаьттанна гонахьа го боаккха ха — 88,9 минут;

— оагIора ластар — 51,6 градус.

Телеметрически хоамаша хьахьокхачох «Союз-34» яхача кема тIарча системаша болх боаррамагIа бу.

Доттаг Iлен фестиваль

Газето хьалкагIа хоам баь ма хиллара, 7 июне вай Ленински района къахьегача коллективай ехкалеше боккхача безамца тIаийцар Махачкала, Орджоникидзе, Нальчика Ленински районашкара баьхке беза хьаьший. Ехаш а КъийбаседаКавказе халкъий ашараш, дехе да халхараш.

Дагестанера, Къилбаседа ХIирийчанара, Чарсий-Балкхарийчанера баьхкараш хьаьши дехкар В. И. Ленина халкъий ДоттагIлен памятникашта хьалхашка.

Сайрийна 5 сахьат даьлча Грознерча нагдача театре концертни зале хилар доттагIлен митинг. Хьоьшошка моарший коттаеш дош а оалаш из хьийбилар КПСС Ленински райкома хьалхарча секретара Г. Ф. Галковас. Митинга миттa кьамаьлаш дир «Красный молот» завода котегьший комплексни бригада бригадира, СССР Лакхехьарча Совета депутата Н. Г. Рыжинкова, город Орджоникидзерча КПСС Ленински райкома шоллагIча секретара Е. А. Катунинас, Махачкаларча КПСС Ленински райкома шоллагIча секретара Б. С. Гаджиева, Нальчикерча КПСС Ленински райкома шоллагIча секретара Е. А. Иванавс, КПСС Грозненски райкома секретара Л. А. Битеровас.

Цар дийцар Къилбаседа Кавказа халкъий доттагIлен дукханe хана денз хьадоагIаш доккха беркат доалаш доттаг. доаклитар шоай районий къахьегача коллективаша даьха толамаш.

Митинга тIаийцар Ленински районий къахьега коллективаш итлагIча пятилетка дьалагIча шера планаш занал хьалхе кхоачашъяра тIехьехаш доле кхайкхарал.

Митинге хиннарашта доккха концерт оттадир Махачкала, Орджоникидзе, Нальчика, Грозне Ленински районий художествени самодеятельноста дакъа лоацачар.

ЧIоагIа дег хьоесташ бар йоагаш йола цIерам бе йоалаш сардалья 8 сахьат даьлча В. И. Ленина памятникагахьа баь никъ.

Сахкен хьаьший хилар Грозне гIолла экскурси еш, промышленни предприятий коллективашка. Уж хьажар Грозне Ленински районаи Грозненски районаи къахьегамхошта карагIдаьннар гойташ йолча выставкега.

Сайрийна С. М. Кирова цIерагIча парке хилар ДоттагIлен сайре. Цига гулбеннарашта «Вайнах» яхача Нохч - ГIалгIай печчахьалкхен ансамбло концерт оттадир.

Тахан вай беза хьаьший тIаьцаргба Грозненски гарнизона бIухоша. ДIаьорга спортивни яхьаш.

Бiарчача дийнахьа екха хургья Дагестане, КъилбаседаХIирийчии, Чарсий - Балкхарой ашараш, милаш.

Тахан вай яа: доахаргдоацача халкъий ленински доттагIалах боал вай низ, Нохч - ГIалгIайчен лаьтта массаза а деза хьаьший даь тIаьцаргда шо, дуьла тхнцига жест-хаста!

К. МАРЗИЕВ.

НАХА КХЕТАМ БАЛАРА БОЛХ ТОАБЕШ

БОККХАГӀБАРИЙ СИЙЛЕН ТРАДИЦЕШ ЛОАРХӀАШ

Идеологически балха дукха тайпарча формаех методех шоай балха тӀа шерра пайда эца гӀерт Сунженски района «Путь к коммунизму» колхоза партком, юхькъанцара партийна организацеш.

Колхозхошта шерра дӀавовзийт парте XXV съезда решенеш, цул тӀехьагӀа хиннача КПСС ЦК сомамаш, КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаьттехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежнева мехка чурча а арахьарча а политикаех йола выступленеш. Наха кхетам балара даькъе боккхача лоархӀаме да уйла тӀаьхийтта тха колхозхоша дешаш дола «ЗӀамига лаьтта», «Юхадейдалар», «Целина» яха моа Л. И. Брежнева книжкаш.

«Идеологически, политико-кхетама болх дӀахо тоабебарах» бола КПСС ЦК сомам кхоачашбеш вай партеш Советски паччахьалкхенеи деррига дунен тӀа машар чӀоагӀбара, Дахе низ болагӀа хилийтара мел деш долча хӀамаш къахьегамхошта дикагӀа дӀадовзийтара берригa агитатораш, лектораш, политинформатораш, кхыбола идеологически болхлой тӀаберзабаьб партком.

Немецко-фашистски гӀаьрахоех вай Дахе, ниттa Европера халкъаш мукъадахарча вай дайи боккхагӀболча вежарийн коталонех масал а гойташ кхуви йоагӀача тӀехьенна кхетам балара дешашта къаьстта уйла тӀайохкийт оаха.

Йоккха хало Ӏоашаш, дукха сихош дӀалуш яьнихар из котало вай мехкарча халкъаша. Дукхьал цхьан Нестеровскера тӀем тӀа бахарех юхаверзанзар 400 саг. Дунен тӀа машар оттабара дӀаденнад цар шоай ватар. Дмитрий, Василий, Николай яхача цхий кхаь воӀаца тӀем тӀа вахар Тихон Иванович Хоребин. Юха цӀа верзанзар царех цхьанкха а. Денал гойташ тӀем тӀа цхий къонгаща Иванацен Филиппацен веннав Монашенко Алексей Дмитриевич. вежарий Кименевгӏар — Василий, Иван, Александр, Николай, Литвиненко Трофима кхи воша — Николай, Семен, Георгий, Михаил, Никита. Цу бокхача дезалах дукхача шераш ца механизаторала болх а баь хӀанз пенси вахa воал Илья Трофимович мара дийна висанзар. Нестеровшата бицбеннабац уж.

Вай Дахе бахьан долаш шоай сихош дӀаденнача геттара дукхачар айса цӀераш ца яьхалга хоа сона. Укх газета материала тӀа йоаха а лургъац цар массане цӀераш.

Цхьабакъда, вай моли моастагӀчох лорабе аьнна тӀем тӀа бахарех гӀаьрахой бехa а баь дукхабараш юха цӀа-я бахкаб шоай хьамсарча станице. Ордеиаш яле а еце а массенешта дукха бехаш, лоархӀаш ба уж.

Хьалха санна хьинаре къахьегаш а юнъарча вахаре даькъа лоацаш а хьабоагӀа электрик М. И. Яценко, ездой Д. Г. Спицин, механик Д. С. Олейников, керттера агроном Р. Н. Савельев, колхоза председатела заместитель В. Е. Нечаев, механик П. К. Тихоновский, дукха ха йоаццаш некъе беза дукха орденаш йола Н. В. Дубинцев, Оздоев Хьамбийкар, кхыбараш.

Укх тӀехьарча хана каст-каста кагирхоища вӀашагӀбеттаду уж ветеранаш. Цига кагирхошта шоай къоналах, Дахе лораеш шоаш баьча тӀемах дуц цар. Массаза а Сийлахь-боккхача Даймехка тӀема деакъошхой, тӀем тӀа байначар дезал лоархӀаш, тарлучох царна материальни новкъостал деш хиннад партком, колхоза правлени.

Шоаш колхозхошта юкъе политико-кхетама болх беш массага немецко-фашистски тӀаьрахоица тӀом беш мел хала яьнийи котало, хӀаьта хӀанз лаьтта машар оттабир мел лоархӀаме да из хула дикагӀа кхетадергдолаш белгалдаккха гӀерт агитатораш, политинформатораш.

Шерагара шерага экономически яна болашагӀа хулаш йоагӀа тха колхоз. Нестеровскера тӀа-тӀа дукхагӀа ялат, дулх, шура дӀакхоь паччахьалкхенга. ДикагӀола опыт, социалистически яхье карагӀдаьнна кхыдола дика хӀамаш шера дӀадоаржадара, КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъяра колхоахой тӀаберзабара хур-мотар ду колхозе партийни, профсоюзни организацеша.

Массехк шу хьалха хӀара Ӏаттагара 3000 килограмм шура йоаккхаш наггахьа доаркха мара хиннаеце хӀанз итташ ба уж колхозе. Тхоай балха опыт массанахьа шерагӀа дӀайовзийта а района, республика мехка дикагӀола колхозийи совхозийн дикадараш довза а гӀерт тхо. Масала, ипатовски лаьтта леладерий опыт хьацарах дика алсамбаьлар тха кхаьнара хьувкьам, хьайбий продукташ, къахьегама оасарле.

«Идеологически, политико-кхетама болх дӀахо тоабарах» бола КПСС ЦК сомам колхозхошта дӀабовзийташ боккха болх дӀаболабаьб колхоза председатела Ю. Я. Зиборова, керттерча зоотехника В. М. Хаштырова, кхычар. Цар йоккха стаж я пропагандистски балха. Йоаз теоретически материалаш, методика. Колхоза практически гӀулакхаща юкъалуш хул цар хӀара беседа. Ниттa лелувгӀа бизам боагӀаш, къамаьлаш дераша балха опыт дӀаюха эцарца боккха пайда боалаш хул уж.

Социализма исторически коталонах доккьал деш ба тха колхозхой. Советски патриотизма, социалистически интернационализма, ниттa иттлагӀча пятилетка планаш кхоачашъяра яла бола идеяш хьахул цар хӀара дешара гӀулакхашка.

Ж. ИБРАГИМОВ.
Сунженски района «Путь к коммунизму» колхоза партийни секретарь.

Кхоана яйгача промышленноста болхлой Ди

Грозненски швейни производственни объединене кхоалагӀча цеха дукха болхлой ба хьинаре къа а хьегаш, догӀоздоагӀа толамаш дахарал совгӀа, шоай опыт дӀа а йоаийташ къона говзанчаш хьалкхебеш. Царех я кагирхой хьехамча, хӀамаш тега мотористка Музаева Арбинт. Зиша дола гӀо-новкъостал деш, цхий опыт дог раьза доалаш дӀайовзийташ дукха хӀамаш тегараш кийчбаьб цо. ХӀанз цо Ӏомаеш я Музаева Малика. Из а цхий балхах дика кхеташ йоагӀа.

СУРТА ТӀА: (аьрдехьара аьттехьа) ученица М. Музаевас тегача баракъага хьожаш я кагирхой хьехамча А. Музаева.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

Барзкъаш хозагӀеи дикагӀеи

Наха чӀоагӀа хоатташ я Грозненски швейни производственни объединене коллективо арахеца тайп-тайпара продукци. Из дукхагӀа, дикагӀа, дӀадоар кӀезигагӀа долаш хилийтара шерра социалистически яхь йоаркаьча объединене хӀамаш тегараша толаица кхоачацъю хӀара бетта плани тӀаийца социалистически декхараш. Цудухьа вӀаштӀехьдаьнначад цар яйгача промышленноста болхлой цӀейна дика къахьегама совгӀат кийчдаь панъабакха. Продукци маьхала яккхара пхе бетта план 103,2 процент кхоачаш я ер, планагӀа лаьрхӀачул совгӀа по маьхала яьккхай 480 эзар сома маьха продукци. Товарни продукци кийчъяра пхе бетта план 105,5 процент кхоачашъяьй. Планал совгӀа тийгад 875 эзар сом мах бола баракъаш.

Укхаза тегаш дола итташ барзкъаш паччахьалкхен дикала Знак йолаш да. ДӀабахача пхе бетта объединене коллективо арахийцай из продукци кхо миллиони 688 эзари сома маьха. Из хул укхаза ерригa арахийцача продукцех 21,5 процент.

«ТӀехьабусараш боацаш бе болх», «ХӀара балха денна — дикала Знак!» яхача девизех йоаркаь социалистически яхь кхетамца вӀаштӀехьа а яьккха, цуна кулгалделга цӀенхаштта тоадаьд укхаза. ХӀара дийнахьа итогаш ю социалистически яхье баьнараша даьхача толамий, уж дӀаязду цехашарча, филиалашарча социалистически яхьа экранаш тӀа.

Объединене кийчъеш йола продукци дикагӀа хилийтара тӀаерзаь дукха организационно-технически мероприятеи чакхйоах. Продукце дикала управлени яра йола комплексни система юкъейоалаеш латт ерригача цехашка, участкашка, филиалашка. ХӀара кӀирагӀа цкъа «Продукце дикала ди» хул. Цига дувц хьадеш дола барзкъаш дикагӀа хилийтара даькъе карагӀдийнараш, нийсденна кхоачамбоацараш дӀадахара дола наькъаш белгалдоах. Цхьаьнкха тайпа саннат я ца нийсдолийташ тӀехдина мара продукци ца кийчъеш барий опыт шерра йоаржаь болхлошта юкъе. Шийи стандарташ кийч а еш, производствана юкъекхуьа объединене коллективо.

В. И. Ленин ваь 110 шу дузе ди хьатӀаккхачаш пхе шера план кхоачашъяра тӀехьа яхь йоаркаь къахьегаш ва 290 болхло. Шоай цӀейна дог гӀоздоахача толамаща накъа а боаӀаш, объединенерча йоаӀ болхлочо ер пятилетка йолаьча деиз кхоачашъяьй шн пятилетка. Царех ба раскройщикаш Хумидов Ширвани Алаудинович, Исаев Амсудин Хасанбекович, Ильина Варвара Федоровна, хӀамаш тега мотористка Вабижаева Мая раскройна цехера комплектовщицаш В. А. Гончарова, М. В. Тонарева, хӀамаш тегар Р. А. Рудометкина. Пятилетка дить шера план хӀанзлехьа дина тӀехкхоачаш а яь. тӀадоагӀача шера чотах къахьегаш ва 104 болхло. хӀаьта шинь-кхоь бутт графикал хьалха бахьна пхе шера задани кхоачашъеш ва 252 саг. Уж санна барех кот гӀортолта а еш, берригa шоай болхлой оарцагӀбоах объединене кулгалхоша, общественни организацеша яхье хьалхалтаращца нийсбалара.

Яйгача промышленноста болхлой цӀей деадеча укх денощна объединене «Заслуженни швейник» яха сийлен цӀи еннай цхьоалагӀча филиалерча хӀамаш тегача мотористкана Л. И. Михайловская, № 4 йолча цехерча хӀамаш тегача мотористкана Л. Ф. Веловала, цу цеха начальника Т. Н. Мельситовна, кийчон цеха браковщица-на-промерщицана В. М. Ворисовала, № 4 йолча филиала начальника Л. В. Вочагаевана. ХӀаьта «Къонача швейника — хьинаре къахьегарах» яха сийлен Знак еннай кхоалагӀча цехерча хӀамаш тегача мотористкана А. С. Музаевана, № 4 йолча хӀамаш тегача мотористкана З. А. Висимбаевана, кхычарна. Царна шолха цӀей да кхоанара дар.

В. КОСТОЕВ.

ЦӀейна бӀубенна накъабаьхкаб

Халкъа эша товараш арахецнига алсамдоаккхача яйгача промышленноста доккха даькъа лоацаш хилар теркал а даь, 1966 шера 30 мая СССР Лаьттехьарча Совета Президиумо цхий Указаца оттадаьд шер-шера июнь бетта шоллагӀча кӀирандийнахьа яйгача промышленноста болхлой Ди деадолда аьнна. Укх шера из белгалдоаккх 10 июне.

КПСС XXV съездах цул тӀехьагӀа хиннача КПСС ЦК Пленумийн решенеша, КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаьттехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежнева укханеш кхоачаш а еш, боккха организаторски кхетамех болх чакхбоах Грозненски производственни швейни объединене, Грозненски кога гӀирсей Назрановски трикотажни фабрикай партийни профсоюзни организацеша коллективаш производственни низалех дикагӀа пайда эцара, къахьегама оасарле, производства эффективность балха дикал лакхъяра оарцагӀъяхара.

Шоай профессиональни цӀейна дикача производственни хьокхамаща накъаболх республика яйгача промышленноста къахьегамхой, 1975 шераца нийсдича 21,8 процент алсамбаьккхаб иттлагӀча пятилетка кхаь шера республика яйгача промышленноста предприятеша продукцена реализаци яра боарам. цу даьнъе чухьнахьа духхача барзкъаьй трикотаж — 64 процент, тоадаьча нахьарехи цӀенехи бань нога гӀирс — 54 процент, тайна хӀамаш биззача маьха лаьрхӀача — 10,6 процент. Цу юкъа хьа а яь дӀахийтай планал совгӀа 4,8 миллион сома маьха хӀамаш.

— Дика дӀадоладеннад пятилетка дильагӀа шу. 1979 шера хьалхарча бить бетта яйгача промышленноста ерригача предприятеша кхоачашйир паччахьалкхен плани социалистически декхараш. цар дӀаяхьийтай планал совгӀа 600 эзар совгӀа сома маьха изделеш. цу даьнъе 42 эзар чухьнахьа дуьха трикотажни барзкъа. 12 эзар пар тоадаьча нахьарехи цӀенехи бань нога гӀирс.

Къаьстта лакха да производственни хьокхамаш Грозненски производственни швейни объединене коллектива. ХӀара денна организаторски массово-политически болх бер бахьан долаш цу коллективо болх стабильно бу, хадданза кхоачаш е тӀехкхоачаш а ю планаши социалистически декхараши. хьалха латтача коллективай опыт шоай производствана юкъекхуть, арахецача изделей ассортимент шерью, эргайоахаш тоию продукце дикала доалдара система. ИттлагӀча пятилетке кхаь шера объединене дӀахийтай планал совгӀа 4,5 миллион сома маьха продукци.

1978 шера арахийцача продукцена юкъе дикала паччахьалкхен Знак тӀа а латташ йола продукци 17,7 процент яр, из сийдола кхосаберг 52 модела ений хӀанз, уж 1975 шера хиннарел кхоза дукхагӀа я. Дукхьал сортноста план тӀехкхоачашъярах объединене баь планал совгӀа пайда 27 эзар сом да.

1978 шера план кхоачаш а тӀехкхоачаш а яра лъркача социалистически яхьа итогех производства эффективноста балха дикали лакхъяра лоаттабеча къовсаме толамаш дахарахи КПСС обкома бюро, НГӀАССР Министрий Совето, облсовпрофо, ВЛКСМ обкомо кхоалагӀа моттиг хьожаьй коллективана, диплом а луш республикански Сийлен улга тӀа яькхай.

Республика хӀамаш тегараш бар дунен халкъашта юкъерча къахьегамхой солидарноста Денна — 1-ча майна дикача къахьегама толамаща накъадехара ляржача социалистически яхьа инициатораша юкъе. Цар тӀехкхоачашдир шоаш тӀаийца хинна социалистически декхараш, хапал хьалха 1979 шера 26 апреле кхоачашйир бить бетта йола продукци дӀахийтара план, из планал совгӀа 463 эзар сома маьхха яра а хецаш.

ТӀехьарча хана дикка толамаш даьхад Грозненски нога гӀирсо. Назрановски трикотажни фабрикай коллективаша, 1979 шера хьалхарча квартале республика промышленни предприятешта юкъе лъркa хиннача социалистически яхьа итогех нога гӀирса фабрикана хьалхара моттиг хьожаьй, КПСС обкома бюро. Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара-кара тела ЦӀа байрах а луш. 1979 шера бить бетта реализаце плая 106 процент кхоачашъяьй, къахьегама оасарле лакхъяра план — 107 процент.

Назрановски трикотажни фабрика коллективо планал совгӀа 42 эзар трикотажни барзкъа арахийцад е соахка цу юкъа хийцачул 8 процент дукхагӀа.

Уж толамаш даха вӀаштӀехьдаьннад даькъа къахьегамхой доккхача эскаро хьинаре къахьегар бахьан долаш. Укхаза боккхача лоархӀаме хилар «ХӀара балха денна — дикала Знак!», «Улгув цхьаккха а хила йиш яц тӀехьаяусаш!» яхача девизагӀа коллективашна шерра социалистически яхь ярхар.

Къахьегамца коммунистически отношени хилийтара тӀехьарча социалистически боламе даьнъа лоацаш ва 4200 совгӀа саг республика яйгача промышленноста балхахой. хӀаьта коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цӀи лелаеш ва 3100 саг. Алхха 1979 шера толамаш дахарах хӀамаш тегача объединене 150 болхлочоа Грозненски кога гӀирса фабрике болх беча 30 сагах «1978 шера Социалистически моттаьннар» яха знак еннай.

Яйгача промышленноста предприятешка къахьегаш дукха дика нах ба. Коллективаша доккхал деш ба производства маякаш — хӀамаш тегача объединени хӀамаш тега мотористкаш Ткаченко Лидия Федоровна, Хутиева Махьмада Лида, Тамара, Асхабовна Берсанукаева, Назрановски трикотажни фабрикера хӀамаш тегараш Галаева Мухарбика Тамара, Чилиева Османа Лида, Евлоева Бисолта Аминат, Грозненски кога гӀирса фабрика затяжница Лукашева Мария Сергеевна, закройщица Хаматханова Иса Лабахан, дукха кхыбараш.

Дахьа толамаш белгалдоахаш, ала дезаш да. КПСС XXV съезда решенеша хӀадехача тайпар болх тоабар укхаза хӀанз а лерттӀа вӀаштӀехьдаьнкха ца хилар. эсала пайда эц долаш долча производственни низалех производства алсамъяккхара, ассортимент шерьяра, нога гӀирса а тегача хӀамай а дикал лакхъяра кхоачаьмех.

КПСС ЦК ноябрьски (1978 шера) Пленуме къамаьл деш, КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаьттехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежнева аьлар: «ДӀахо а халкъа боахама кертерча декхарех цаӀ хургда халкъа эша товараш арахецнига алсамдаккхар, цар ассортимент шерьяр дикал лакхъяр. Укхаза, шеко йоацаш да, дикка тӀа баьккхаб дӀахьалхашкахьа. Амма из бахьан долаш дицдалийта йиш яц, парте хьалхашка оттадаь группа «В» чудоагӀа доакъош сихха зегӀадоаладара декхар СССР Госпланой министерстваший хозза. тӀагӀертта кхоачашдеш ца хилар».

Республика яйгачи кхачани промышленноста предприятей, боахама кулгалхой, партийни, профсоюзни, комсомольски организацей декхар да, уж указанеш ларде а луцаш, хӀара болхлочун, инженерно-технически болхлочун, ерригача коллектива низ кхоачамбоацараш дӀадахара, къахьегама оасарле, производства эффективность, берригача балха дикал лакхъяра, хьалха латта опыт, Ӏилманех техникане карагӀдаьнараш производствана юкъедахьара, арахецача изделей дикал лакхъяра тӀаберзабар.

М. ЛЕЩЕВ,
КПСС обкома яйгача, кхачан промышленностей торговлен отдела заведующе заместитель.

Политически экономически дешара итогови занятеш

БЕРРИГАШ А ДИКА КИЙЧБЕННАБАР

«Социалистически обществера инженерий къахьегам» яхача экономически школе дешаш хиннаб укх шера МагӀалбикерча бурув деттача балхий управленера 20 гаргга саг. КхоалагӀа шу да укхаза из школа болх беш йола.

Цхьабараш гаьнка бурув деттача моттигашкара хьабахка бехаш хиннабиле а хиннахь вӀашагӀкхийттаб дешаш барех дукхха я дукхагӀбараш. Алхха дӀабӀарахьежача а гуш да дешара шу чакхдоалача занятега уж лаьрхӀа кийчбеннилга. ХӀаранега хӀана дац аьнна да хьалхе а кийчдаь реферат.

Графиках лаьрхӀача хана, сайрийна сахьат доаллашехьа дӀайолаю пропагандиста Дудаев Хьусена Жабраила итогови заняти. «Специалисташкара дӀадехараши цар говзал лакхъелгеи» яхаш да заните дешха оттадаь дош.

«Кадраш хьехаржарех царна кхетам баларех хьакъехьара ленински принципаш» яхача пропагандиста эггара хьалха оттадаьча киттара дизза жоп луш къамаьл дир бурув тохара мастер волча И. В. Симоненкос. Из дошкха а кӀоаргагӀа доашхаш ПТО йоккхагӀолча инженера Ф. Р. Филипченкос дийцар КПСС XXV съезде кадрай дешаш чӀоагӀа теркам тӀабахийта хиларах, цу хьакъехьа бурув деттача балхий управлене кьона специалисташ хьахоркаш, уж бехктохкамеча гӀулакхашка бахийта кийчбеш беча балхах.

ЦИТС-а йоккхагӀола технолог волча В. С. Пузенкос дика цаьнхар «Инженерно-технически болхлой къахьегаме ленински стиль чӀоагӀъярах» дола дош. Массане а дика кхетадергдолаш дийцар цо критиках самокритиках, де лаьрхӀар кхоачашдара тӀахьожам лоттабарах, ньонача болхлошта новкъостал дарах.

— Вай УБР эггара халагӀа, лаьрхӀар хашнахьа кхоачашда вӀаштӀехьа ца долеш яр БПО (производственни обслуживане база) аьлар цо.— ЛаьрхӀар кхоачашдара тӀехьара тӀахьожам чӀоагӀбарца, хӀара дийнахьа сарралха дарри ца деш дисарх къоастадарца дӀадоладир база болх тоабара чакхдоаха гӀулакхаш. Цо белгтала лакхбир болх берий бехктохкам. ХӀанз белгтала дикагӀа лел производственни обслуживане база болх.

Цо дийцар дӀахо шер а деш бурув деттача балхий управлене йоккхагӀолча геолога В. Ф. Темниковс тӀатехар кулгалхо цӀаккха эзделах ца вохаш, ше кулгалдеча нахаца Ӏемерза волаш, цунца цхьана хӀаранегара шийна тӀадиллача гӀулакхах бовгӀача тайпара бехктохкам хьабеха ховш хила везилга. Социалистически обществерча молагӀча къахьегама коллективо шийна хьалхашка оттадаь декхараш дизза кхоачашделга, — белгалдаьккхар цо, — дукхагӀча даькъе тийша да коллектива кулгалхо специалист уж оамалаш йолаши хаддаза вахаре лелаеши хиларах.

«Аттестаци — кадраш та кулгалдара пайдане метод» яхача деша хетадаь дар П. Т. Ковалева даь къамаьл. Цо дийцар бурув деттарий коллективашкарча специалисташта кхаь шера цкъа аттестаци елга паччахьалкхена а специалисташта а чӀоагӀа пайдане гӀулакх хилар. Аттестацега кийчлуш ӀилмангӀа а хьалха латтача опытага а хьежжа дегӀаьоагӀа хӀара специалист. ХӀаьта уж ши сагӀув дикагӀа карьерзаяро цуна новкъостал ду шийна тӀадиллача гӀулакх толамца дӀадохьа. лакхду цуй къахьегама хьинар, — аьлар цо.

Къаьстта чӀоагӀа теркам тӀабохкийташ дийцар итогови занятие масса а сагӀоралхара специалистий кхетам шерберен кӀоаргберен дешаш. Специалисташта идейно-политически кхетам балара къакъаш деиндаш дар участкерча геолога М. Хашиева къамаьл. Цо белгалдаьккхар, марксизма-ленинизма хьехам кӀоаргга Ӏомабелга, бизза карабелгвезабелга, вахаре цох пайда нийсе хар хӀара специалисти, кулгалхочун гаккхетама ларда латтилга. Цу ларда тӀа мара вахаре классова сакхетам чӀоагӀбала йиш йоацилга. Ниттa цо дийцар идеологически болх дӀахо тоабара хьакъехьарча КПСС ЦК сомамо специалисташта хьалхашка оттадаьча бехктохкамерча декхарех, уж кхоачашдеш бурув деттарашта юкъе дӀабозабаьча балхах.

Инженерийн технически балха говзал лакхъеш МагӀалбикерча бурув деттача балхий управлене беча балхах дийцар УБР йоккхагӀолча геолога В. Ф. Темниковс. Технически прогрессага хьежжа кердадар лохаш, из балха юкъедоладеш хила декхар да хӀара специалисти,— белгалдаьккхар ораторо.

ДегӀаьнача социалистически обществе коллектива кулгалхочунгара мугӀарерча болхлочуйта кхаччалца хӀараьар хила веза предприяте экономика йовзаш, доккхачун а зӀамигачун а кхом бе ховш, бокъонца балха технологи нарасраль, пайда хургболча тайпара болх вӀаштӀехьбиккха ховш. Цу дешашта хетадаь дар УБР кхерамален техника инженера М. Богатырева итогови заните даь къамаьл.

Экономически школе итогови занятега лаьрхӀа дика кийчбеннабар пропагандист а. Заните къамаьлаш дераша шоаш йоа ху дешаш кӀоаргагӀа дашха новкъостал деш юкъ-юкъе эшача хаттар оттадеш. доашхача деша керттера чулоацам кхы цӀаькха а белгалбоаккхаш дӀайийхьар цо итогови заняти.

Дешараши пропагандисти дика кийчбенна болаш, дувца оттадаь дешаш кӀоаргга доашхаш, лакхача идейни а организационни а боарам тӀа чакхъьяьнкхар шоай экономически школе итогови заняти МагӀалбикерча бурув деттараша.

А. БАСИЕВ.

Азербайджане йоккхагӀьярех гидроэнергетически комплекс хиша дӀаоттаргья Кура яхача хи тӀа хьалъеш латта Шамхорски ГЭС. Хий дӀакъовларгда пхи километр йӀаьхен 70 метр лакхен сунт а тоха. Цо хьабергба 2,7 миллион кубометр хий чудола искусственни форд Цигара доагӀа хий кхоачаргда Шамхорски, Ханларски, Касум-Исмаиловски районашкарча кхаикен комсий плантацешкеи. Цун йистошка селаӀара зова хургья. ГЭС хьалъяь яккха лерхӀ 1981 шера. Цун низ — 380 эзар киловатт.

Дикка дукха балхаш даь даьннад гӀишло хьалъеча: вӀашагӀъеллай стройиндустре илх предприяти чубоагӀаш йола производственни база. ГЭС-а плотина хьалъеча чубоссабаьб кхо миллион кубометр гаргга эагӀа.

ХӀанз хий дӀоухийта канал хьалдеш латт. Из Вистедаргда шу чакхдоаллаш. Хьалйотташ латт донни турбаш, хи тӀа монтаж еш я Усть-Илимера укхаза хьаена нерди земснарда.

СУРТА ТӀА: хий дӀаухийта канал хьалдеча.

Р. РАХИЛА сурт
ТАСС фотохроника.

Машиннаькъахой толам

Поездаш ШаьхагӀен мукъ дукхагӀеи хилара чотах мозхьаш дӀа-юха кхахьар сихдера москвичий опытах лаьца бола КПСС ЦК сомам шерри хьаллаьцар Нохч-ГӀалгӀайчен машиннаькъахоша. Цу гӀулакха юстара ӀийЙабац Грозненски машинисташ а. Депо эксплуатаце цехе шерра социалистически яхь яьржай деза моакхьаш дӀакхухьача поездаша нормал совгӀа моакхьаш дӀа-юха кхахьара тӀехьа.

Укхаза хӀанзле кӀезига толамаш даьхадац. Карара шу доладелчахьа дӀа-юха йигай 600 совгӀа деза моакхьаш тӀадола составаш. царца дӀа-юха дихьад планал совгӀа 220 эзар тонн моакхьаш. цунца цхьана кходаьд 300 тонн дизельни доагори 750 эзар совгӀа киловатт-сахьат электроэнергии.

Уж толамаш доахача доккха даькъа лоац Моргун Виктора, Абубакаров Султана, Еременко Владимира, ниттa кхыбараша кулгалдеча локомотивни бригадаша. Царех хӀара бригадо хӀанзле деза моакхьаш тӀадола 15—18 поезд дӀа-юха йигай. царца 5—8 эзар тонн нормал совгӀа моакхьаш дӀа а хьош.

Г. АНОХОВ.

«ДОШО ЮБИЛЕЙНА»-ТКЪАМАШ

КПСС XXV съезда решенешка мехкдаьтта промышленностах лаьца белгалдаьккхад: бурув тохара балхий эффективность лакхъе, керда методаш юкъе а кхувлаш бурув сихагӀа тохарца скважинаш хьаеш йоаю ха лоацъе, аьнна.

Октябрьски управленерав бурув детта балхаш деча къахьегамхоша съездо оттадаьр шоай программа а лоархӀаш къахьегт.

Организационно-технически мероприятеш а уттаеш, Ӏилман ларда тӀа шоай болх тоабе гӀерт бурвалаш. Ниттa, беча балхо дикка хийцай бурув тохара техи, дегӀаух къахьегама оасарле, лакхъеннай хьадеча балхий дикал. Масала, бурув тохача юкъе йоалаьча АН, АВ яхача гидромониторий доностаца, скважиннай стволаш хайра оагӀора ца йоалаш балха дикагӀа йола режим вӀаштӀехьйоаккх. Бурувдеттараша юкъе йоалаьй Киевски института хьаь тӀехчӀоагӀалла йола алмазни долоташ. ХӀаьта шин сиваьчаьи ствол шерьеш РРБ хьасапе йола расширителаш а лелаю. Скважинашка чуеттача ноачала дикал лакхъяра а цун обработка сихагӀа яь яккхара а пайда эц ехьадча бариташ, бетонитови ломбатах, кхыча химически реагентех. Гойт-Корт яхача моттиге мехкдаьтта доакхача йоккха давлена а йолаш газ чухецача скважинашка лелаю занха герметичность йола ТБО-5 хьисане вӀашагӀхотташ йола оетхалаш.

Октябрьски бурув деттача управлене эггара хьалха оттаьй деррагача балхий регламент ю график. Бурув тохара технологи товара, хӀара скважина тахка а тахка бурув тохара балхий режима цийка лелаергйола гӀулакхаш вӀаштӀехьдаьхад.

Бурув тохара балхаш тоадара а кӀоарга скважинаш тахкара а боккха пайда баьнаб «СевКавНИПИнефть», кхыча институташа-бурувдеттарашта укх шера йийшача лелаш. Бурув тохара биь бетта план 107 процент кхоачашъяьй управлене. Планах 11550 метр мара йовцача бурув техад 12357 метр. ХӀара болхлочун къахьегама оасарле дегӀаенай 12,87 метр, планах оттаяь хиннар 12.11 метр йолча.

Организационно - технически мероприятеш а уттаеш Ӏилман ларда тӀа баьча балхо вӀаштӀехьдаьккхад бурувтохача 9,9 процент ха кӀезигагӀа йоас соахка хиннача. Балансови пайда планах оттабачул 138 эзар сом тӀех ба.

Управлене баьнкача толамах дикка даькъа доалл № 210 йолча бурув деттача установке болх беча комсомольско-кагирхой коллектива. «ВЛКСМ XVII съезда цӀергӀа коммунистически къахьегама бригада» яха сийлен цӀи лелаю къахьегама вакте латтача кагирхоша. Бригадо хапал дукха хьалха кхоачашйир соахкара а укх шерара кхаь бетта а планаш. ХӀанз а П. Г. Стеблецова кулгалду из бригада пхе бетта социалистически яхьа итогех а хьалха латтарех. Балха хьалаш мел хала дале а биь бетта бурув тохар план 113,4 процент кхоачашъяьй цо. Кагирхошта хьокхам а телаш, цар хьехамча ва балха йоккха опыт йола Н. Я. Кобаненко. Цул тӀехьа ца биса гӀерташ къахьегаш ба кагирхой а.

Ниттa, дика толам баькхарех я И. Ф. Вернигорик начальник йола № 244 йола бурув деттача установка коллектив а. Цар бурув тохара план 110,3 процент кхоачашъяьй. Укхаза лоархӀаш, сийдеш ва бурувдеттар Ю. В. Жегульский. Лакха хьокхамаш доахаш болх а беш, сайрийнара техникум йистеяьккхай цо. Кагирхой хьехамча волча цо гойт болх мишта бе беза а мишта деша деза а.

Бурув тохара балхий темпаш лакхъеш хьайоагӀача № 76 йола установке а гӀадвут ше даьхача хьокхамашца. Ю. С. Ерошенко кулгалдеча бригадо биь бетта план кхоачашъяьй 107,8 процент. Цу бригадо лерхӀ укх шера Гойт-Корта яхача моттиге цхьаькха а цхьан оршежина бурув тоха.

Октябрьски бурув деттача балхий управлене даьха толамаш гуш да. Цар уж хетаду «Дошо юбилейна» — ударни пятилеткай 50 шу дизара.

А. ФЕДОРОВ.

ЦӀЕРАХ ЛОРАДЕ КХАШ

Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совето тӀеийцаб «Ка бола ялат чуэцачеи тӀома доакъар Ӏалашдечеи хана цӀи ялрах лорадулга Ӏалашдара де дезарех» бола сацам.

ТӀеийцача сацам тӀа Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совето белгалдоаккх, 1978 шера халкъа депутатий городскойи районийи Советий исполкомашта, юрта боахама министерства, «Чечениигутвино», «Консервплодоовощ», «Чечнисортсемпром», «Чечингскотопром» объединенешта, «Птицепром», «Плодопром» тресташа юрта боахама производствасенна управленешца, колхозашци совхозашца цхьана ялата культурашна гӀожа доакъари цӀерах лорадара цхьаболa болх баьлва. Уж чуэцача, лоаттадеча, чахдоаккхача цӀи дьла моттиг хиннац.

Цунца цхьана Шалински района «Автуринскийи» «Джалкен» совхозашка, Надтеречни района «Озерный», «Горагорский», «Надтеречный», «Знаменский» совхозашка, Грозненски района Ленина цӀерагӀча колхозе, Урус-Мартановски района совхозашка, кхыча районий боахамашка ялат чуэцачеи гӀожа доакъар ийтдечеи цӀи яларах лоралуга Ӏалашдара дакъе цӀенхаштта кхоачамбоацараш хиннад. Ялат чуэца техника, комбайнаш тӀара ялат дӀанхухьа автомобилаши тракторашi сийгаш доадергашцеи цӀи йоаеча кхыча хӀамашцеи йиза Ӏалашъяь хиннац. Нохч-ГӀалгӀай АССР юрта боахама материально-техническо Ӏалашояра пачхьалхиен комитето дикагӀча тайпара йола сийташ доадергаш арахецилга Ӏалашдаьдацар.

Ялат чуэцачеи гӀожа доакъар Ӏалашдечеи хана цӀера духьалара мероприятеш хаьнахьен дикеи чакхъяхар духьа Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совето республика юрта боахама министерство, «Чечениигушвино», «Консервплодоовощ», «Чечнисортсемпром», «Чечингскотопром» объединенеш, «Птицепром», «Плодопром» трестеш пачхьалхиен пожарни кадсора органашца цхьана декхарийла льй 1979 шера 20 июнь хьатӀаккхачалехьа колхозийи совхозийи, кхашкарча стонийи хьаттайи, баьций витаминий хьоар доаккхача АВМ-04 яхача агрегатий пожарно-технически хьал тахка. Механизатораштa, трактористашта, автомобилий водителашта, ялат чуэца болабаьча кхыча ваха пожарно-технически минимум мишта йова хьежа деза цу хана. Юртбоахама агрегаташ нормашка хьежна цӀера духьала, цӀи йоайра эшача хӀамашца мишта кийчъяьй тахка доагӀа.

Ялат чуэцача дакъа лоацача НГӀАССР халкъа депутатий городскойи районийи Советий исполкомаш, хӀаьта иштта колхозий председателаш, совхозий директораш декхарийла баьб ялат чуэца дӀадоладалехьа шоаш керте латтача боахамашка цӀи ца яйтара а халкъа рузкъа лорадара а де мел эша гӀулакхаш чакхдаха. ХӀаьта НГӀАССР хлебопродуктий управлени 1979 шера чуийца ялат хьатӀадалехьа ерригача элеваторашна, ревлбазашна, ялат дӀачуийдеча пункташка цӀи ца яйтара дакъулега хьажа, электросетешта, сушильни агрегаташта, хий Ӏалашдеча ремонт яра пачхьалхиен пожарни надзоро оттадь мероприятеш кхоачашъелга Ӏалашде, пожарно-хьахойи гӀулакх дечен персонала пожарно-технически минимум Ӏомаелга вӀаштӀехьдаккха.

1979 шера 20 июнь хьатӀаккхачалехьа НГӀАССР Госкомсельхозтехникино колхозийи совхозийи автомобилашкеи мотопомпашкеи хьажа а хьежа ремонт яь ийкха еза. Ялат чуэца а аьлахи чаки аргӀаш ду а колхозийи совхозийи комбайнаш, тракторашi, автомашинаш дикагӀа йолча сийгаш доадергашцеи химически огнетушителашцеи Ӏалашъяь яха еза.

Нохч-ГӀалгӀай транспортни управлене начальник нов. Надиров, НГӀАССР Госкомсельхозтехника председатель нов. Авакесов, ялат чуэца машинаш йохийтача предприятей цулгалхой декхарийла баьб сийгаш доадергаши огнетушителаши Ӏалашъе.

НГӀАССР чурча гӀулакхий министерствана тӀадилла 1979 шера хьукъам чуэцача хана юрташкарча районашка пожарни охрана управлено боахлоех латта пожарни машинаш йола оперативни группаш хьовелга. ХӀаьта юрта боахама министерствана, объединенештеи тресташтеи цӀи яларах хьувнъам лорабе йохийтача пожарни автомобилашта колхозийи совхозийи лизятай чогагӀа доагора-смазочни материалаш Ӏалашъелга, боахамашка пожарни машинашка дийнахь а бус а ха делга.

ШИЙ КХЕЛА ДА

БархӀ класс чакхъяьккхача тӀехьагӀа Муртазалиев Лаьча, хайна зӀамигга вале а, «Ермоловский» совхозе балха ваха лоьш вар.

— Говзал Ӏомае а, е балха ваха а ха эшча яьний хьа, дӀахо деша дезар ӀагӀ, — аьнар цуьнга совхоза конторе.

— Аз болх а беш дешаргда, — аьлар Лаьчас.

Иштта, совхозе гӀоравьнача слесара Закриев Мусасай дешарко хилар Муртазалиев Лаьчах. Баьъда, уж шиъ цхьана дукха хилацзар. ХӀамах кхеташ волча вӀаьнко сихха Ӏомайр чоолхане йоаца слесара говзал. Кхаьна болх бе безам болаш воли Лаьча. Дадаев Балаудиница дийфа а дийца прицепщикала балха вахар. Агронома сайна, кхашнара балхаш доаза тракториста хьалхарча дийнахьа дена довзийтар цуьна механизатора сийлахьа а бехктохаме а дола декхараш. Балаудин дика хьехамча, доттагӀа хилар зӀамигача сага, цунна дика байзар Лаьчан белхацара безам, цуи дот.

ДӀадаьлар цхьа шу. Цу юкъах шийна дукха везача хьехамча оамал, гӀулакх хьаьца кхийра Лаьчий. Цун ираза цу шера совхозе хьайиллар механизаторий курсаш. Боахама дукхагӀа пайдана хила лоьш вола Муртазалиев цу курсашка деша вахар. Дийнахьа болх а беш чаккхьяьхар курсаш. Тракторист хиначул тӀехьагӀа 1,5—2 норма кхоачашйича а тоьаш ца беш болх бе ваьлар къона механизатор.

ТӀаккхьачар Советски Эскаре ваха веза ха а. Совхоза комсомольцаша накъавьккхар Лаьча. Цуьна хала хилацзар эскаре бӀухочун декхараш кхоачашде. Шу дӀаьалехьа цунах Советски Эскара отличник, отделене командир хилар.

Эскаре гӀулакх даь ваьлча Лаьча цӀавера. Юдавьхар эскархочун баржаш, тӀайийхар механизатора комбинезон. Къахьегама пиъ шо дӀаболабаьча, кхаш ледадеча бригада коллективе юкъавера из.

Хьалха хиначул а дукхагӀа къахьегама тӀера вар Муртазалиев. Из кхыча беса хила йиш йолаш а дацар. ХьаькъалгӀулакх. Дай механизацара боал безам кхы а алсамбаьннабор цун. Цу хана КПСС мугӀарашка хьаийцавар Лаьча. Къона коммунист шийгара хьохкам гойта массаза а декхарийла волга дика ховра цунна.

— ХӀара механизатори ший декхар дика доваш, говзал кӀоаргга Ӏомаеш, техникех боаза пайда эцарза, барт тайна а хьаьнала а къахьегарца толамашка кхоачаю иккхетта, — аьнц дуьаш Муртазалиевас.

Дийнахьа а бус а цкъй «болата говрацa» лаьтта оахаш, ялат дӀадувий, доакъар кийчдара балхеш толамца кхоачашдеш хьавоагӀа Лаьча. Техникапа, къахьегама мутӀехьо волга а хоаш совхозе сий ду дикагӀволча механизатора.

— Тхоа яле а ше лелаеш хиначa тракторага капитальни ремонт ца еш, пхе шера болх байтар Лаьчас, — аьнаш дувц бригадира Хадисов Вахас. — Дукха ха йоаццаш керда трактор — трейферни погрузчик елар оаха цунна. Ферма коллективана гӀо ду цо ча, бол, кхалажаш тӀайотташ. Балха нормаш хаддаьа 1,5-за тӀехкхоачашъю.

ХӀара шера балха лакха хьоккамаш доахаш волча Муртазалиев Лаьчана «Коммунистически къахьегама ударник» яха сийлен цӀи енай, дукхаза Сийлен грамоташ мах бола совгӀаташа тийнад.

Болх а беш сайрийнарча школе дешаш ва Муртазалиев Лаьча, цул тӀехьагӀа юртбоахама техникуме заочно деша ваха лерхӀ цо.

ХӀана совхозе дукха ба къона механизатораш. Лаьча цар хьехамча а доттагӀа а хиина дӀаьттав.

Я. ЦУКВ,
тха штате воаца корр.

Лехараш, проблемаш, решенеш

ПЕРЕПИСЬ-79: ХЬАЛХАРА ИТОГАШИ АНАЛИЗИ

Советски Союзе — кхоалагӀча (Китайи Индии дӀаьлча) дунен демографически гиганте — дукха ха йоаццаш ираьнахьа бахача наьха аргӀанарча Ерригсоюзни переписа хьалхара итогаш. 60 шерал кӀезигагӀа йолча хана воаз переписа яьй вай мехка: 1920 шера августе, 1923 шера марте (городашка), 1926 шера декабре, 1939 шера январе, 1959 шера январе, 1970 шера январе. 1979 шера январе. ХӀана ю уж январь беттa? Итогаш вӀаши ийсъе аттагӀа хилийтаза ю. ХӀаьта цхьаькха я: Ӏай нах кӀезигагӀа дӀа-юха лел. 1979 шу а дагадоххарах хьаийцадац. Информацега хьажа кхоадеза: хӀанзе а кийчъеш а 1981—1985 шерашта йола хелнъбоахама ялап.

Бахача наьха статистика духхьал къаман лоархӀам болаш хӀама хила Ӏац. Цун социально-экономически программа къовсташ йола общества «параметраш» эшаш я СССР партнераша а (пурнa торговли лелаеш я 120 хӀана яц наьна пачхьалхаьхе), ООН па йийцача а. ХӀаьта Советски Союзе уж хувцаш дӀа-хьа а тел. ханханнахьа а йиза а. цхьабарашца — хӀара шера, хӀара кваргалагӀа, кхьметтел хӀара бетта а. Мича тайпара? Перепись-м мича ю цо. дерригача дегӀадахнача мехкаша а санна, итт шера цхьа мара. Баккъда, хӀаьта саг вадар, бер дар, саг йоалаяьмаьрe кхар, къастар, кхыйола яленеш халданза регистраци еш я. Духхьал иштта кхачий, масала, пифраш: 1978 шера январь болалуш — 260 миллион. 1978 июль хьатӀаккхоачаш — 261.2 миллион. Переписо текущи учет ниЙсъю документашка гӀолла довцеш дезалашка хетта а хетташ, гулъяьча сведенешца. Цу тайпара, цун хьалхара итогаш-м сенсаци яц вай мехка а доазол декъа а. Фуд цар лур?

БАХА НАХ 90 МИЛЛИОН САГ ДУКХАГӀА ХИЛА НИШ ЯР

Бахача наьха Ерригсоюзни переписа итогашта бӀарчча оагӀонаш а хетаеш, вай газеташа хьалхарча мугӀарашка вӀаши нийсъю духь-духьача переписай цифраш. 1979 шера 262,4 миллион саг бахархой ба СССР, 1959 ш. 208,8 миллионе 1970 ш. 241.7 миллиони мара ца хиннача. Из дерригa а хила деззача тайпара да арга СССР текущи учет йовзача цхьаболча эксперташа, амма...

Нагахьа санна XX бӀаьшере мехко лайна тӀемаш хинналеца баха нах, хетаргахьа, хӀанзлехьа 350 миллион хургбар. Массанена а хоз: аьлха 1941—1945 шерашка гитлеровски агрессии юхаторнаш Советски Союза 20 миллион саг тӀеравьшиига. Амма из-м дукхьалара эшам мара мичаб. ХӀаьта тӀем тӀа байнарел совгӀа байнараш? ДукхагӀа бов бьалар гражданскии нах, кьаьстта берашi боккхой нахи. УнахцӀено толхайора кхоачара нах бовр бахьан долаш хулача гӀайгӀашеи Ӏалавмате йоккхийча халонашеи (30 процент СССР къаман рузкъа хӀалакдьдар). Ӏоду бераш цӀаькха а геттара кӀезигдела, цу халача шерашка дань бераш кхе а кхийна дай-нанoй хила долалелча: уж шоаш кӀезига хилариа хьежка кӀезига яр цар тӀехье а. Иштта нийседар 60-ча шерашка. Иштта хурга 90-ча шерашка а XXI бӀаьшере йолаелча а. На тӀемах юхедиса хӀама да. ЧӀоагӀа хоалуш а да. Ира эттад масала къахьегама ресурсаш ца тоьара дош.

ЦхьаннЬа моэн а бац боахама хилонаш йоаиш, хӀаьта СССР а, хоаш да. цу юкъейоагӀа. Амма тамаш я, тӀом сеца 34 шу долшаштьа. нах бебара проблема ирьялар цу тайпара шолагӀча дунен тӀемаца дувзадена моттиг яле.

Баьъда, бохабаь боахам юхаметтаоттабаьб. Амма тӀемах юхедисараш хӀанз а хоалуш да. Цо дӀабаьхар мехкара 10 процент баха нах. Баьъда, цар дукхал юхаметтаттар. 1956 шера. Амма ва-м ерригa СССР хьайиaча дар ма дий. ХӀаьта Украине — 1958 шера, Литве — 1964 шера, Белоруссе — 1970 шера, хӀаьта РСФСР дукхача европейски районашка хӀанз а меттаоттабац. Цо юхатехай СибарегӀаи миграци, из бӀавхий, амма цӀимхара край карaервзалга. Цецвала везаш хӀама дац вахара боарам вайна беча бакъахьа хетачул шортагӀа дегӀабена хилар.

ХӀаьта айн яьккха бахача наьха структура? Нагахьа санна 1939 шера кхалнах маӀача нах ал 8 миллион саг дукхагӀа хинна бале, 1959 шера — дукха хӀама ца эшаш 21 миллион. ХӀаьта, хӀанз я ба дукхагӀа: 18 миллион гаргата (перепись — 79). Баккъда, шераш дӀа ме ух кӀезиглу на, амма бицбала йиш йий жерощтен боштен тӀаккхьча хинна бала? ХӀаьта да воапа бераш? Цу гӀуланхо чоалхаве ерзайнр кхетам балара проблема. Безам беце а. цул уйла лиза довлац шоллагӀа дунен тӀом хинна 40 шу доала ха тӀаккхоачаш латташ.

УРБАНИЗАЦИ ХӀАНЗИ КХОАНЕИ

ТӀемо йохайир СССР 72 000 город, поселок, юрт. Чубаха моттиг Ӏалаптье езар 25 миллион саг болча тӀехьтхов боацаш бахача наха. Цо лерттӀа дӀахьийтацар урбанизаци. Иштта нийседаннадала, мехка 2000 совгӀа город я. хӀаьта царна хӀара шера 10—20 кердаярош тӀа а еттау. Нагахьа санна царех 100 эзар сагал совгӀа нах бахараш хьайийцача, цар дукхалга дилача дунен тӀа хьалхара моттиг вайга я. Дукххача хана США-га яр из. Переписа-79 даннех СССР 270 совгӀа я уж, 18 «миллионер» а йолаш. Амма «гигантомани» йолаш яц. Эггара йоккхагӀа яраш — Москва (8 миллион бахархой). Ленинград (4.6 миллион). Киев (2.1 миллион), мел зӀамагӀа я уж Мальтузен гигантел.

СССР лаьрхӀа да дӀахо йодача хана а йоккхий городаш дегӀаухига юхатоха. Кагийн юкъерен яраш дегӀаахара регулированн ю деррига дика а во а хӀамаш теркал а деш. Городий кхоане чулоац дегӀаахарен реконструкцеи генеральни плано (20—30 шера лаьрхӀача). Нагахьа санна цу планашта вахаро дӀехаш йола коррективаш еш хилча, уж ю городаш хьалъяра дисциплина чӀоагӀача хьалашка. Урбанизаце стратеге ларде луш аттаи шерашта йолз прогнозаш. Терказьо бахача наьха динамика я.

Ераш я переписа данеш. 1926 шера СССР граждацашта юкъе 12 процент хиннаб городе баха нах (26 миллион саг). 1959 шера — 48 процент (100 миллион), 1979 — 62 процент (164 миллион). 2000-гӀа шу тӀаккхоачаш, хетаргахьа, уж 75 процента тӀехбоала мег (225 миллион).

Амма из а дунен хӀанзарча рекордел лохагӀа да: ФРГ, Англе, Австрале 80 процент совгӀа.

УнахцӀено лорарея социальни Ӏалакони низ бола система хьа а ль. Советски пачхьалкхено гӀуланхица енай дерригача халкъашта вахара боахо. Нагахьа санна 1970—1979 шерашка СССР бахаа нах 9 процент дегӀабаьхабале. Таджикски ССР — 31 процент. Узбекски — 30 процент. Туркменски — 28 процент.

БӀаьшеренашка дукха берашi Ӏодарца дукхал латтар общество уж хаиал хьалха доварагӀа нах кӀезиг ца болийташ. Из яр бӀаьшеренацка фу ца хадийтара йола гаранти, къеча наха наьсттa лоархӀаме а йолаш: къабелта уж кхеба безаш хиннар па деш йиса тӀехье яр. Ер бӀаьшере йолаелча деза сага вахара дӀоахая юкъера лаьохӀача шоаза совдалнияв. 70 шерага дӀа а кхаьча. ХӀаьта социальни пенсионни Ӏалашо массанега кхачар баьхан долиш. бераш неха эшар материальнича а доашаш моральни, духовни мотиваши па дувзаденна да. ХӀаьта из иштта духь-дукха долча къамий традицешца а дувзадеи на да.

Дукхалгеи кӀезигалгеи диалача цхьатарра хилац СССР тайп-тайпарча халкъий бераш, амма йоккха контрасташ дилла а хургьац укхава. ХӀанз бераш доаза кхерам дӀабаьнача хана, дукхача беоий идеал баьдийпай на бӀаьшерепашка лаьттача Малхбалехьа а. Бахача наьха дукхал лакхъяларa гӀулакха таьнна хьалха лаьттача цу моттигашка хӀанз из юхадоалаш латт — меллашха довл, амма течшаме доал. хӀаьта демографица леотӀарех, XX бӀаьшере чакт а ялалехьа СССР юкъерча боарама юкъеӀортангда из.

ХУРГИЙ-ТЕШ СЕНСАЦИ КХОАНА?

Хьалхарча итогашта гӀехьа арадаинда цифрай дукха томаш. 16 хаттар долаш хинача переписо текущи учет нийсъяь ца Ӏеш, цо мара хала йиш ца хинна керда сведенеш елар: дезал болаш-боацаш хиларах, къамах чиларах, наьна меттах, кхы дӀахо. Амма сюрпризаш уххаза а хургьац: прогнозаша хьалхе а хьатойт из керда дар.

Лоадам боаца масал. Этнически вӀашагӀъийнача дезалий дукхал 1959—1979 шерашка 50 процент тӀаькхийтай: 5 миллионагара 8 миллионага кхаьчаб. Цар лоаца дакъа 10-нагара 11 процентага кхаьчад. Из да юкъера лаьрхӀача СССР-е гӀолла. ХӀаьта Казахстане — 14-нагара 21 процентага. Латве — 16-пагара 21 процентага. Деррига теркал дича, из геленик хургья перепись-79 а.

Кхьача къамах йола саг йоалаяр а иштта маьре яхар а тӀа-тӀа дукхагӀа хулаш хилар — халкъаш вӀаши гарга долхаш хилара дола теша. Межэтнически отношенеш эттара чӀоагӀагӀча бувзамий — дезалий сфере а йоахаш. Цу тайпарча спозаша ноахалгара ноахалга дукхагӀа йовкъостал ду хьалха хинна къамаш вӀаши ца тешарах, тайпа латтарах юхедисараш дӀадаха. Перепись-79 тешам болаш хьахьоккарга керда исторически общность — советски халкъ хьа а хулаш вӀаши гарга дахара новкъа дӀахо тӀа баьнеха хилар.

Лев БОБРОВ,
АПН обозреватель.

Номер 920 йолча ПМК сий а деш лоархӀаш ва каменщик, хӀака бригадир вола Закриев Адам. 1978 шера цо дакха лакха къахьегама толамаш белгал а доахаш Адама сийнай вай республикерча ленински комсомола преми. Вайна ма харра, атта кхачаш ехавно доал совгӀат. Къона гӀишлонхо керте латтача бригадо соахна хӀара бетта, кӀаргала планаш тӀеххоачаш а еш хӀинаре къахьийтар, юртара гӀишлош хьалъеча хьалхера методаш юкъе а кхувлаш халкъа боахама объекташ хамал хьалха хьайий йоахар.

Шийна къахьегама ниъ Адама цу предприяте дӀаболабир мугӀарера каменщик а волаш. Кхы професси Ӏомае йиш йолиш-м из а вар. Масала, заводе балха ваха, е техникуме деша. ХӀаьта а цо ях чӀоагӀо яр: «ГӀишлонхо хургва сох», — аьнна.

БРИГАДИР — ЛАУРЕАТ

— Са дак ванен а хинад гӀишлош хьалъеш. Тха ПМК баьб цар болх. Цар дӀадоладаь гӀулакх дӀахо дахьа лаьрхӀад аз а. Сона чӀоагӀа хоза хет гӀишлонхочун болх. Из белам са хилийтараш са дай ба. ДӀахо йодача хана а цу наькъа тӀара вала лерхӀаш вац со, — йоах Адама.

Эггара хьалхарча дейошка денз цо хьа а хьеккар ше цу балха тӀера хилар а ше из бергболга а. ЦӀакха а толхальяц цо къахьегама дисциплина, балха нормаш кхоачашйора, 135—140 процент, ше комсомолец хиларах тарра хьинаре бора болх. ХӀара бетта лакхлора балха говзал, доаха хьокхамаш.

Хьалха дӀа-са лелача механизированни колонне каменщикий, отделочникий, столярий йоккха йоаца бригадаш яр. Цу бригадаша план кхоачашъяцар, болх рентабельни бацар. ПМК кулгалхоша уйла а яь комплексни бригада вӀашагӀъйолла лаьрхӀар. Ала деза, эггара хьалха из гӀулакх де дагадохийтар Закриев Адам вар, аьнна. Из цо ше бригадир хилара духьа доталаьца хӀама дадар. Цо уйла еш хиннар болх тоабелга дар.

Тайп-тайпара говзал йолча 19 сагах латта езаш яр комплекси бригада. Парткомо заседане комплексни комсомольско-кагирхой бригада, аьнна цӀи тила лаьрхӀар цунах. ХӀаьта мала хургва бригадир? Цу гӀулакха дукха ха йоае езанзар. Кагирхоша шоаш цӀи яьккхар шоашта вечачуи. Цар херкар Закриев Адам. ПМК кулгалхой а духьала хилинзар къонача гӀишлонхоша аьначоа. Нахаца болх бе хоаш, царна тӀера, шийна ховр ноаьъостапа камьарца деккъаш а вола на къона гӀишлонхо бригадир хила мегаргволаш вар. ХӀаьта шийх бейна тешам цо боабайнзар.

Адама а цун бригадо а болх мишта бу хьахьокхаш цхьа масал доаладо йиш я. Чакхдоалаш латтар иттлагӀча пятилетка кхоалагӀа шу. Халача хьала тӀа яр цу хана Адама болх бу колонна. Дешара шу долалуш Шаьла хьа а яь эксплуатаце дӀаяла езаш яр юкъера школа. Кисар кӀезига ха яр. Цигача гӀо де сихъенна яхар Закриева бригада. Ден а бус а болх бир кагирхоша. Хьанаре баьча балхо котало а яьккхар. Цу объекте болх беш хиначча ях бригадах эггара хьалха шийн декхараш кхоачашдаь яьлар Адама бригада. ХӀаьта ужжамо масалаш дукха кхуьла йиш яр укхаза.

Комплексни комсомольско-кагирхой бригада вӀашагӀъелла ерригa яьннa ха цхьа шун ехи бутти маре яц. Дукха да цар цу юкъагӀа даь. Баьъда, даьчох тоьам а баь, шоаш доаха балха хьоккамаш лакх ца деш Ӏийнабац къона гӀишлонхой. ХӀанз тӀехдика болх беш ба уж Шаьларча районе «Кавказ» яха котамаш лелаю фабрика хьалъеча. Фабрика хьалъяь Ӏац ПМК болхлой. Укхаза хьалде делаш да шозза вӀаштӀаодаь нах чубаха цӀенош. ПланагӀа укх шера царех шиъ хьалдаь а даьккха эксплуатаце дӀадала дезаш дар. Шоай торонаш тахка а тахка юрта нах чубаха цӀеноош хьалдеш болча гӀишлонхоша пхи цӀа хьалдаь даккха лаьрхӀад.

Яхье баьнача гӀишлонхоштa юкъе хьалхара моттигаш а йоахаш шийгара масал а гойташ хьайоагӀа Закриев Адама бригада.

Хь. ДАДАЕВ.

ГОРИЗОНТ ДЕРХЬАРО

АПН корреспонденташа хоамаш ду

ХЬАНАХ БЕЛХ АМЕРИКАНСКИ СЕНАТОРАШ

Массеха дийнахьа хилар Тегеране низ бола антиамерикански демонстрацеш. Столица бахархоша, дукхача ирански кхыча городашкара бараша а санна, хоадам болваш дӀахайтар исламски революционни трибуналаша ду балхаш «во могадеш» США сенато резолюци тӀаэцаро поаш чӀоагӀа дуьхьал хилар.

Чрезвычайни трибуналаш хьайир Ирапе революци махилалнгелье. Халкъа суда хьалхашка дӀаяутта безаш хилар шахски режим хинача хана даьча зуламашта бехке бола дукха нах. Уж бар халкъа рузкъах ка йийтта а мехка тӀаваьгӀачун «сиянаьрхӀа» ухаланеш къачашъяь а лакхера чиновникаш. Антишахски демонстрацешта юкъе дакъа лацарагӀа машаре бахаш болиш наха тоцаш йийттача «хьинар гойта» ноагӀо эскара инарлашши эпсараши. Наьха цӀий Ӏоьхийтача тиранена духьал къовсам лоаттабаьча итташ эзараш болча ирански халкъа дикагӀа болча ньокагашта Ӏазап даьча САВАК палаш хиначча охранке гӀулакхаш деш хиннараш. Малхбузен монополешта шоай мехка рузкъа дергӀа дӀахаьхьа гӀо деш хиначча а законах йоацача сделкаш спекуляцеш наьнъаца миллионий лоархӀам бола рузкъа Ӏодаьча а компрадорски буржуазе викалаш. Цу наьнъаца доал деш хинача камарилье деш хинна зуламаш законах да аьнна детийтара йола юридически бала хьа а еш, парламенте гӀолла халкъа а демократеца духьалара, законаш чакхдахара сарцагӀбаьна хьийза меджлиса депутаташа сенаторагаш хиннараш.

Царна декха доагӀача тайпара юхадийкхад даь зуламаш. Трибуналий приговорагӀа топаш техай, САВАК керттера палач хинна инарал Насири, премьер-министр хинна Ховейда, монархена, фанатично мутӀахьа хиларагӀа а антишахски выступленеш къйза теӀаярагӀа а гӀорбаьнна хинна инаралаш Рахими, Хосроадад, Бадран, шаха проамерикански политика хьинаре чакхьяьха кхыча мехкашцарча гӀулакхий министр хинна Халатбари, дукха кхыбола деителаш санна болча, халкъа чӀоагӀа гоама хинача наха. ДӀаьккха режим хьаллоацаш хиннача дукхача наха малахта бахка судаш яьй.

Трона тешамеш цӀенеи гӀулакх даьча зуламхошта йоккха а йоагӀаш йола а наказанеш яр чӀоаггӀа раьза хинна тӀа а ийшар хьал а лаьцар ирански къахьегамхоша, доагӀача бесса нийса кхетадир из тӀача дунен прогрессивни общественносто а.

Цхьабакъда, ВӀашагӀхийттача Штатий цхьадолча гӀоараша цӀог лаьнача писно санна пӀоргӀарч детт Иранерча трибуналий гӀулакхаш дувцаш. Революционни Ӏадалаш «граждански бокъонаш телхаира» бехке а деш, уж гӀерт судаш яьраш, низ карабенача тӀехьаьнсача нахага шоай хьаштдар де аккхарна аьнна дӀабезна, цхьанна хӀаманна а бехке боаца хьаьнала бахаш хинна нах ба яла. Доацараш дувцаш йола кампани геттаре мехкара яьлар израильски разведкаца айхха бувзам лелабаьча воккха купец а промышленияк а хиначча сионистски агента Эльгаииана ве суд яьчул тӀехьагӀа. Бовзаш вац ала йиш йоацаш вола сенатор Джавитс керте латтача американски сенатерча произраильски лобби чакхьяьннкхар «во могадеш» йола резолюци.

Хаттар отт, мича хиннаб уж сага бокъоний «защитникаш» шахски набахтенашка пизаш дирагӀа эзараш бола ирански патриоташ бовш? Яист хилар хӀана далнизар американски сенаторий ах шу хьалха а тӀехьа монарха приказагӀа еза-йоккхача танкаша ирански городий улицаш тӀа шоай гусеницашца кхалнахи бераши ахтеча хана? Дага мича доагӀа шахо хӀалакъеш хинна парӀатокаш хьаллацара США сенато моллагӀа ийна а резолюци тӀаийца. Цудухьа хӀанз хийцца Ӏоухийт цу лоархӀаш йолча учреждение фарисеяша крокодила бӀаргех ухараш санна дола хиш. итташ шерашка халкъ теӀадарех, цуи цӀий мийнарех, цхьанна а хӀаманна бехке боаца гӀо де саг воацаш чӀалбисача нахага бала байнарехи уж боабаьрехи белхаш. Доазул доацаш эхь дайна, сий доацаш хьува Америка пачхьалкхенна доал дераш.

Вешта, укхала-м цецвала хӀама а дац. США реакционни низашка лоалуш дац шоаш ала боньо а йолаш американски империализма бастионе шолгӀора оалаш хинна моха шовех балар. Кердача, шийн мукъагӀарча Иранацара моастагӀали эгӀазлон сов совьълларагӀа а кхы де хӀама ца хиларагӀа а даь хӀама да юнцаш йола резолюци тӀаэцар—эггара эхь дайнача тайпара мехка чурча гӀулакхашта юкъегӀортар.

...Ирански столицана юкъера топа чӀий санна ийса Тахт-е Джамшид яха проспект. ВӀарчча квартал дӀалоацаш йолча американски посольства лакхача ийнишкий пена юхе форд санна адам латт. Кхехнаш йолча улица тӀа дукха оалаш йолча рефренаца кхайкаду: «Сионизмана — ларӀ», «американски империализмана — ларӀ», «дӀаьнкха Садата политикна!»

Берригача вена тӀалетадь планеташ да: «Революционни трибунала чакхдоаха гӀулакхаш — империализмана тоха хӀама», «Трибуналаш — халкъа геро». «Оаха хьаллоац трибуналий приговораш»... Посольства керттерча коа пӀаӀарашка чӀагилгаш йоахаш йоахо седкъий тӀалатта-шунаш ухабайранх. Уллув кховчангеш латт из йоагара куц оттадеш йола символически акт.

Со дӀатӀаводи манифестеце дакъа лоацаш барех цхьаннена. Цун тӀаьх шу да. Студент.

— Аз, сай дукххача доттагӀаша а санна, дакъа лацад антишахски боламе. Дайнад сона Тегерана улицаш тӀа машаре демонстраци еш болча наьха цӀий Ӏоухийташ. Тхоаь дийттараш американски героаш дар, американски тӀема советникашеи инструкторашеи хьийхараша прикяо а телаш. ХӀаьта хӀанз, нах боабаьраштен халнъ тоӀадаь доаладаьраштен цар леладаьраш юхадекха ха хьатӀаэттача хана, Америке царех «дот лазаш бе». Амма тхо саго кхерадергдац, революционни наьнъ тӀера а доахаргдац. Хьона тахан гуш дар, истори юхадерзаде гӀертача империалистически низашта оаха луш дола хоадам боллаш дола жоп да. Пайда баргбоаца гӀулакх да лелаяр. Революце къамергаш Ӏоада вӀаштӀехьдаргдац...

В. БОРИСОВ,
АПН соб. корр.
Тегеран.

ТӀехьарча хама родезийски авиаци. ХӀаьта иштта родезийски диверсантийн наемникийи бандаш пиратий хьисапе дукккхаза чухийлхай шоай лоӀамеча африкански пачхьалкхенашка — Замбе, Мозамбик, Ботсвана, Анголе. Иштта къа ца хеташ бомбаш чуйийтай ду мехкашкарча расистски Родезера байда баьхараш бахача моттигашка а. Из бахьан бӀаьш нах байнаб, цу дакъе боккхий нах, кхалнах, бераш а долаш.

СУРТА ТӀА: Замберча замбийски беженций лагере родезийски самолеташа напалмови бомбаш чуйийттачул тӀехьагӀа чӀоагӀа воагаваьна Пантон Массалана.

ТАСС фотохроника.

Технически прогресс сихъяра

Новосибирск. СССР Ӏилмай Академе СибарегӀара отделени — дунен тӀа йоккхагӀъярех Ӏилмай центр я. СибарегӀеи Ӏилманхоша доккхий толамаш даьхад математикай механикай, ядерни физикай, полупроводниковаи физикай, квантови электроникеи, катализа теорей практикай теоретически прикладной разделашка, датареи экхамеи процессаш Ӏомаеча, биологе, баьцовгӀай генетикашеи селекцеиш тохкамаш деча.

Пачхьалхиен тхе шера плана эданеш ятовчаш а ер СССР АН СО болхлоша кхоачашбаьб халкъа боахама лоархӀаме доача доакъоша Ӏилмай технически прогресс сихъяра боииза лоархӀам бола 1. 200 совгӀа болх.

Академик С. С. Кутателадзе керте латта теплофизика институт — теплообмена теорепа, гидрогазодинамика физикапа, ионизированни газа теплофизикана фундаментальни тохкамаш дара дакъе керттера ярех Ӏилмай организаци я.

СУРТА ТӀА: СССР АН СО теплофизика институте тохкамаш деш йола цхьа участок.

А. ПОЛЯКОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

КЪАХЬЕГАМИ ДЕШАРИ

СССР Конституце, къахьега бокъо хилар духхьал хьанхайкадарал совгӀа, цу деша юкъейоалаю кхетамга, хьинарга, профессиональни кийчонга хьежна а обществана эшараш теркалдеш а хьаштдола професси, дергдола гӀулакх, болх хьахаржара йола бокъо а. Цудухьа мел лоархӀаме гӀа шийна вахара никъ харжа, арахецаш волча сагага шийн хьинар, знанеш, шийна мегаш дола гӀулакх моллагӀча професси дӀадехарашца нийса цхьана тарде, оалаш ма-дарра, шийн дего къоабалбеш бола болх лаха, хӀаьта долче, творчески къахьега, шийн гӀулакха гонзача а хинна дӀаотта йиш хилар!

«Идеологически, политико-кхетама болх дӀаьо товбарах болча» КПСС ЦК сощамо белгалдаьккхад къаьстта цу гӀулакха дика вӀашт]ехьаьккха кхуваш боагӀарий профориентаци къахьегама кийчон эшаш хилар. На гӀулакх цӀенхаштта леладу Карабулакерча къонача техникий станце боллаоша.

Къонача техникий станци Карабулаке хьайийлай 1975 шера. Хьалхара ши шу цхьоалагӀча юкъерча школе цхьан цӀенга чу, гатта йоаллаш дайнккар цо. болх бара эша хьалаш во дар. Цул тӀехьагӀа химически реагентий Карабулакски завода кулгалхоша (директор М. В. Евдошенко) ши цӀа долаш помещени елар цуна. Станце директора Г. П. Храмова (физика хьехархочо) дукха цӀаьхьийгад цун материально-технически база чӀоагӀъяра. ХӀана дешархошца занятеш яра хилаза аргӀоаца оборудоваьни материалаши йолаш я станци. Нийтта кружока — авиамодельни, автомодельни, юртбоахама, моделирование, физико-техническ, радиофотон, кхыча кружокий болх вӀаштӀехьбаьннхаб духхьал станце чу а Ассиновски, №№ 1, 3, 4 йолча Орджоникидзевски, Троицки школаш кхаь. Веронгаш а 3 — 10 классашкара 400 совгӀа дешархо чулакхам кружокашa.

ДиълагӀа шу да радиокружоко болх бу. Кулгалдеш ва Г. П. Храмов. Цу кружока занятешка школьникаша радиоприемникаш, дохача чистота усилителаш, «цогалашта аьхке охара» аппаратура, кхьйола хӀамаш хьаю.

Верашти юкъе лаьха я Георгий Петровича авторитет. Из цхьа бахьан доацаш дац. Кхуш боагӀараш, массала а ахар мо, хӀамах кхеташ болча, творчески лахоца оагӀув билла гӀерташ хул. ХӀаьта Г. П. Храмов ва а ва цу лахах. Хьаьш долча станона тӀа болх булургболаш ва из. слесарни столярни гӀулакх ма-дарра ӀомадаьӀ, дика йовз цунна электротехникеи радиоэлектроникеи. Оалаш ма-дарра, массе тайпа кулга говзал йолаш ва из. Уж шийн говзалаш а шийча мел ховр а шийн кружокиашта камаьршша дӀател цо.

Цу кружока команда Грозне радиоспорта республикански яхьашка шозза шийн говзал гойташ хиннай, хӀаьта призовой моттигаш а лаьхай. Цу яхьашка белгалбаьннаб А. Северянова И. Масленников — «цогалашта аьхкахар», В. Артеменков В. Кольников — азимутагӀа лелар, А. Варшавскийи А. Федотови — многоборье. кхыбараш.

Станцерча авиамодельни кружока кулгалдеш ва опыт йола хьехамча И. В. Лысенко. 30 саго къахьег кружоне. Мишта Ӏомабергба къахьегам беза, къахьега безам хила? Цу гӀуланха дег чу сеца, техка шийн уйла я цун. Из дот тийша ва: хьона ца доваш дола хӀама дезадала йиш яц, деш хӀама а довцаш болх бе Ӏомалургвац. Цудухьа я цун принцип ишта: занятешна кулгацца болх дукхагӀа байта Ӏа берашка, говзал тӀалхийта, хӀамаш хьее Ӏомадалийта. Хадданза, шоай низа па кхобеш къахьегарашка, шоашта ховр ахь а дукхагӀа вӀоаргдерашка мара кхачац говзал. А. М. Горьке шийн зана аьхад. Ӏайха дер хьо дукха дезаш хуле, тӀаккха къахьегам а, мел лоадам боваш из бале а. творчествага кхолчаш айлу.

И. В. Лысенкова хайнад кружокера болх бераша моделаш хьаькь яхьашка гойта уж кийчаьян ца Ӏеш. тайптайпарча станокаш тӀа, бечча инструментаца болх бара навыкаш цара Ӏомае а. Къахьегамцареи техникацареи безам — из да цу хьехамчо кхебараша доникхачахаре болхаш шоашца кхухьар. Из дог тийша ва, хьеверча творчески къахьегамо мара массе оагӀорахьара дегӀавена сагʼ хьалхеве йиш яц хиларах. Цун идеал: лакха культура йолеи кулгех шолкаш йосахен саг. Эттара тӀехьагӀа хиннача ВЛКСМ 60 шу дизара хетаьш «Снежинка» аха приз яьхар, къонача авиамоделистий республикански яхьашка И. В. Лысенкос хьийтираша призовой моттигаш яьхар. Къаьстта дикхий толамаш даьхар пхалагӀча классерча Лушев Ахьмада. А-1 планерий классе шийн модель гойташ хилача цунах, ерригта оцкаш лаьрхӀача хьалхара моттиг о яьккха, республика чемпион хилар. Толам баьнкха порхӀлагӀча классерча В-1 самолета резиномоторни модель гойташ хилача В. Эльмурзаева я. Цо шоллагӀа моттиг яьккхар. Дика кадьлар цига команда вокх члений а: А. Антонова, С. Пивленко, кхыбарий.

Школьникашта чӀоагӀа хьашт долаш я фотокружок (кулгалхо — В. А. Саранча). Эсала дешаш толамаш даьхар цу кружока членаша. Массаль вар дакъа лаьцар «В. И. Ленина наькъагӀа, Октябра наькъагӀа долх вай» яхача республикански фотоконкурсе. Нохч-ГӀалгӀай АССР просвещене министерства Сийлен грамота елар царна. Грамотайи призаш ялорца белгалдаьхар З. Ахлаяайи О. Антонцукен фотосурташ.

Къонача техникий Карабулакски станце гӀулакхашка хьежача хов, къахьегама гӀулакхий къаьст-къаьстача тайпанашца профессешка школьникий дукхагӀа хьаьт уллийтаро школе боаш бу болх мел лоархӀаме ба. Хьаштаьтта хьежиа йолча кружокашка дешархошта практически довз къахьегама къаьст-къаьстта тайпаш, шоай низа меллаб ха йиш я цар. Цу деррига хӀамаша царна новкъостал ду шоай сеца хьаьштдда а кхетам меллаб а хара, шоай знанеш кӀоарга цар цига, практически болх шаьрбу, професси харжа атӀагӀе хулийт.

Къонача техникий станце общеобразовательни школашца цхьаьй кагирхошта никъ хьабелл олхха нертаца болх бара меттел. дегӀа низаш нертацен бу болх цхьана тарбеш бара я. вешта аьлча социалистически хьисапе къахьегара.

Цу тайппара, вай берашта шоашта вахаре де дикза хӀамаш корадайтара, мехха пайдана никъ лахара, къахьегаме краз корадара воспитателаша цу гӀулакха царна новкъостал де деза шоай опытапа, шоай хьаштаца, шоаш дакъа лацарца.

Къахьегами саги, сати къахьегами — из ба доалата хӀаман корта.

М. ФРОЛОВ.

Тайп-тайпарча къамий мехкарий ба Грозненски универмага керта тӀа тохкача хӀамай отделе болх бераш. Отдела заведующи Озиева Фатима гӀалгӀа я. Мальсагова Зура, Курбанова Хьава. Даниева Роза — нохчий ба, хӀаьта Берсанова Залпа — гӀумке. Цу коллективо 1977 шера деиз лелаю коммунистически къахьегама коллектив яха сийдола цӀи. ДӀадахача шера Зурайна синай социалистически яхьекотъьянар яха знак. Болх дика барах, общественни гӀулакхаш бехктокхамеи цӀенен леладарах коллектива а цун довкъошхошта а дукха да тийша тайп-тайпара совгӀаташ. Зура къона коммунист я. Волх беше а Фатимас Къилбаседа-ХӀирий университета экономически факультет чекх а яьккха, хӀана лахха говзал йола специалист я. Нохч - ГӀалгӀай университете цу факультета йиъмагӀа курса дешаш Зура а я.

— Ӏалаьмате дика коллектив я тха цу отделе вӀашаткхийттар, — йоах универмага парторганизаце секретара Баранова Алла Исаковнас — Тха универмага коллективо мел леладеш долча дикача гӀулакхашта керте латташ я из тайп - тайпарча къамий мехкарех латта коллектив. Ӏалаьмате тхона дукха беза Фатиман Зуран. Фатима комсомольски политпросвещене кружока кулгалхо я. Ер дешара шу цун масса а доакъошхочо дика дешаш чакхдаьккхар. ХӀаьта Зура универмага комсомольски организаце а профсоюза комитета а член я. Уж шаккхе укх шера Грознерча сайрий марча марисизма - ленинизма университета экономически факультете деша эгаб. ХӀаьта Берсанова Зулпа комсомолка я. Цу а дика лелабу общественни болх.

Бек АБАДИЕВ.

СУРТА ТӀА: (аьттехьара аьрдехьа) Ф. Озиева, Хь. Курбанова, З. Берсанова, Р. Даниева.

Е. МЕГРАБОВА сурт.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

9 июне

С. М. Кирова цӀергӀа культуран салаӀаре парк. 10.00. Берий майда. Массовкаш, ловзараш, викторинаш. 10.00. — 14.00. Къилбаседа Кавказа автономни республикий столицай Махачкала, Орджоникидзе, Нальчика, Грозне Ленина цӀергӀа районий доттагӀала хетаьл йола фестиваль. 15.00. — Дагестански АССР музыкальни сахьат. 16.00. Къилбаседа-ХӀирий АССР музыкальни сахьат. 17.00. — Черсий-Балкхарой АССР музыкальни сахьат. 18.00. Кинолекторий. «ТӀехдаьнахха къаракъ меларашка къовсам лоттабара советски законодательство» яха лекци. 17.30. Музыкальни эстрада. Нохч-ГӀалгӀай паччахьалкхен филармоне симфонически оркестра концерт. 18.00. Ваьцара театр. КИМ яхача клуба художественни самодеятельноста концерт. 19.30. Кинолекторий «Дунена лаьпа Ӏилмой дыпо» яха кинофестиваль. 19.30. Халхара майда. Кагирхой салаӀара сайре.

Химиккий культуре Дворец. 14.00. Волейболах йола спортивни яхьаш. 16.00. «Атеист» яхача клуба заседани. «Доацаш хӀамаех теллилта це да» яха беседа. 17.00. Халкъа духовой оркестро дӀалоьвх нохч-гӀалгӀай ашараш. 18.00. «ТӀема а къахьегама а традицешка советски халкъ хьалхедарех КПСС XXV съездо» яха лекци.

Н. К. Крупскаий цӀергӀа культура Дворец. 10.00. Болх беш я аттракционаш. 19.00. Кинолекторий «Советско - американски гӀулакхаш» яха лекци. 19.00. Халхара зал. Кагирхой салаӀара концертно-халхаре сайре.

Пролетбата цӀергӀа ЦӀа. 10.00. Болх беш я аттракционаш. 12.00. Массовкаш, ловзараш, викторинаш. 17.00. Болх беш я «Орбита» яха кинолекторий. «Дунен халкъашта юкъера СССР хьал» яха лекци.

В. И. Ленина цӀергӀа культура Дворец. 11.00. Болх беш да «Заманхо» яха берий кинотеатр. Хьокхартда «Вселеннера отрокаш» яха художественни фильм. 17.00. «Тахана бердадараш» яха киноэкорама. 19.00. Ахкагра кинолекторий «СССР территоре тӀара инцалаш тоабаш» яха лекци. 19.15. Хьокхарда хроника - документальни Ӏилма-популярни фильмаш.

10 июне

С. М. Кирова цӀергӀа культуран салаӀарен парк. «Миллионаш берий праз бахьан» яха яйтача промышленноста балхахой салаӀар. 10.00. Массовкаш, ловзараш, викторинаш. 10.00 — 14.00. «Советски композиторий иллеш» яха радиоконцерт. 14.00. Берий майда. Массовкаш, ловзараш, викторинаш. 16.00. Кинолекторий «Нохч - ГӀалгӀайчене яйга промышленность дегӀаяр» яха лекци. 17.30. Музыкальни эстрада. Нохч-ГӀалгӀай паччахьалкхен филармоне симфонически оркестра концерт. 14.30. Кинолекторий: «СССР яйга промышленность дегӀаяр» яха тематически кинохьокхар. 18.00. Ваьцара театр. Яйгача промышленноста Денна хетадаь концерт. 19.30. Кагирхой салаӀара сайре. 19.30. Москверча эстрада артистий концерт.

Химиккий культура Дворец. 10.00. «Новкъостий кхне болаш гӀа бооннахаш атгагӀа да» яха утренник. 14.00. Берий майдашта хетадаь дола музыкальни сахьат. 17.00. «Могашал» яха кинолекторий. «Чен инфекцеш» яха беседа. 18.00. «Хьамсарча мехка гӀалла» яха юнопанорама.

Н. К. Крупскаий цӀергӀа культура Дворец. 10.00. Болх беш и аттракционаш. 12.00. Болх беш да «Къона ленинеси» яха берий кинотеатр. 19.00. Кагирхой салаӀара концертно - халхарий сайре.

Пролетбата цӀергӀа культура ЦӀа. Болх беш я аттракционаш. 12.00. Массовкаш, ловзараш, викторинаш. 14.00. Болх беш да «Чебурашка» яха берий кинотеатр.

В. И. Ленина цӀергӀа культура Дворец. 11.00. «Заманхо» яха берий кинотеатр. Хьокхартда «Нана» яха берий фильм. 17.00. «Таханара нердадараш» яха кинопанорама. 19.30. Ахкагра кинолекторий Хьокхарда яйгача промышленноста Денна хетадаь дола документальни фильмаш.

ХЬАН БАЬННАБ АЬТТУВ?

Спортивни лотерейш ездаршта ма харра апрелеи маен беттащка вай республике дохкаш дар «ГЧ» яха сери йолча ахчан-хӀамай лотерея «Спринта» билеташ.

Цу сере чубоагӀаш бар 500 эзар сома мах бола 352398 кхадж. Царна юкъе тайп-тайпарча маркай 10 автомобили, 9 мотоцикли.

Цу ираз долча нахь юкъе ба вай республикера нах а. Наьтта, город Гудермесерча Абдурзаков Зайнде яьккхай ВАЗ-21011 яха «Жигули», хӀаьта Петропавловская яхача станицерча Демхаев Хьаьмда — ИЖ-412 яха «Москвич». Дуба-Юртарча Молоханов Ӏабдула — «3-01 планета ИЖ» яха мотоцикл.

Итогаш яьй Дунен халкъашта юкъерча «Спортлото» йиъпагӀча тиража. Цу тираже а дукха да вай республике «ираза» карточкаш. Наьтта, 2056 долча цу карточкашa яьхай 30482 сом мах бола хӀамаши ахчеи.

Цу тираже вай республике этара хьалхо яьккхай XXII Олимпийски ловзаршка закха путевка, баьйда, из цутехка дӀаьца хӀаиз а саг хьовенавац. хӀаьта шийн 50 шу довлача дийлахьа цу лотерех Лазебник Екатерина Яковлевнас йоагӀаш йолча номерех нийсса ихи номер дӀайоаярах 7643 сом ахча даьккхар.

Дукха мах бола кхьйола хӀамаш а яьхай Грозерчь Гудермесерча. Паурерча Петропавловскерча, республика кхыча юрташкарча наха.

Л. ВИЕВСКАЯ.

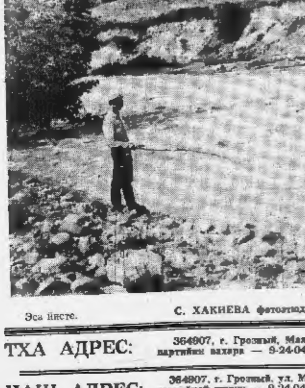

Эса йисте. **С. ХАКИЕВА фотоэтюд.**

ТЕЛЕВИДЕНИ

9-гӀа июнь.

I-ра ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — Ӏуйранара гимнастика.
9.05 — «АБВГД-ейка».
9.35 — «Шоана «дай-ноанай!»
10.05 — «Сийлахь-боккхача Даймехкан яха киноботе. «Ӏалаьмате боахха тангоеей тӀам» яха иттагӀа фильм.
10.55 — Музеиашен выставкашка заламаш гӀолаш: «Лура гапе» Франце суртӀаш.
11.25 — «Ӏуйранара почта» яха музыкальни программа.
11.55 — «Спортлото» терам.
12.10 — «ДикагӀа дола тешарашдукхагӀа».
12.40 — «Москвичъ» яха телевизионни клуб.
13.45 — «УнахӀеео», Ӏилмо-популярни программа.
14.30 — Кердаьхараш.
14.45 — Берашта «Пассажир» яха телевизионни художественни фильм.
15.35 — Фотоконкурс. «Берам вай тӀехьале и».
15.55 — «СелаӀаи». Халкъа творчества телевизионни программий кхоалагӀа Дунен халкъашта юкъера фестиваль. Канада.
18.00 — «ВӀаргагӀуллар — тешна хаалаар».
17.00 — Футболах бола СССР кубок. ЦСКА — «Динамо» (Тбилиси). ЦСКА стадионера трансляци.
18.45 — «Июнмисерча ВӀаьсти» яхача телевизионни документальни фильма премьера. Автор — Кваерзне.
17.45 — «Ӏаьрш неллх лоъ» яха телевизионни художественни фильма премьера.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Кинопанорама».
23.05 — «Доазал лехарги эстрада ашараш а мукъамаш а». Иестелча — кердаьхараш.

II-гӀа ПРОГРАММА

10.00 — «Шахматий школа». Гӏерадаьнгий класс.
10.30 — «Эрсий мотт».
11.00 — УССР заслуженни артистка Арпелкова концерт.
11.25 — Документальни фильмий программа. «Каспийски осетр», «Джунгарски гратни».
12.00 — СССР а Болгаре а берий коллективашка дикка эшаш дола концерт.
12.40 — «Вай самий беш».
13.30 — Яйгача атлетикаш бола дунен халкъашта юкъера яхь. Санера передача.
14.30 — Шун иисьмаех дола концерт.
15.10 — Документальни фильм.
15.30 — «Свое я зӀамига бер» яха телевизионни дукхасерийни художественни фильм. Хьалхара а шоллагӀа а сереи.
18.00 — Кхоана яйгача промышленноста болхлой Де да.
18.10 — Производственно-техническа кинопнформаци. «Материалаш кийчьора прогрессивни методаш юкъъешар».
19.30 — «Дика хоза, аьтту белхаш». Яйгача промышленноста болхлой Денга (гӀалгӀай меттала).
19.50 — «Ялта хьекъехтара партийни йоахка». Ачхой-Мартановски райкома коммунисташ бола.
20.00 — «Кийса, дахьала хийла шун, бераш!»
20.15 — Яйгача атлетикаш бола дунен халкъашта юкъера яхь. Санера передача.
20.30 — ДӀалахь РСФСР заслуженни артиста Смитвовсне (гӀеноров).
21.40 — «Шийла-ӀӀайла» яха телевизионни художественни фильм.

10 июнь.

I-ра ПРОГРАММА

ЯЙГАЧА ПРОМЫШЛЕННОСТА БОЛХЛОЙ ДЕ

8.00 — «Ха».
8.40 — «Зарядка с дӀаотто!»
8.55 — «Кымменчь» яхара халхайи хаьтарийн ансамбла концерт.
9.30 — «Гурга бетта сахьат».
10.00 — «Советски Союзе гӀуланх дем ца!»
11.00 — Дунен халкъашта юкъерча берийн Шерата. «Планета тӀехьале» яхача документальни фильма премьера (Болгари).
11.30 — «Дерриге хар фон сона». Киножурнал.
12.00 — «Музыкальни киоск».
12.30 — «Юртара сахьат».
13.30 — «Театральни спектакль». СССР ПачахьалкхенƏ академически дӀамитаха театра «Массаь а хилла висаила той» яха фильм-спектакль.
15.40 — «Олимпиада-80».
16.25 — Тахан яйгача промышленноста болхлой Де да. СССР яйгача промышленноста министра Тарасова къамаьл.
16.45 — «Киножимйбара клуб».
17.10 — Мультфильм.
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера новараш».
18.45 — «Шун писимех». Яйгача промышленноста болхлой Денга йола музыкальни программа.
19.30 — Футболах бола СССР кубок. «Динамо» (Москва) — «Карпаты» (Львов) «Торпедо» яхача стадионера передача.
21.00 — «Ха».
21.35 — Поэте 180-гӀа ЕррагӀателла Пушкински цӀей йистедьлча передарош.

II ПРОГРАММА

18.00 — «ДӀаоттар» яха телевизионни документальни фильм.
18.30 — «Выставка Буратино».
11.00 — «Ӏуйранара почта», яха музыкальни программа.
11.30 — «Дийнача хӀамий дунен тӀа».
12.30 — «СелаӀаи». Халкъа творчества телевизионни программий кхоалагӀа дунен халкъашта юкъера фестиваль. Канада.
13.00 — «Шоана, дай-ноанай!»
13.30 — «ДӀаттахто дела, вӀадьцашн!»
14.00 — Останавие концерта студе тӀахьа.
16.45 — «Свое я зӀамига бер» яха телевизионни дукхасерийни художественни фильм. КхоалагӀа сери.
18.00 — Музеиашен выставкашка заламаш гӀолла. «Пушкина кетаду».
19.45 — «Объектив».
19.15 — «УналӀеео». Ӏилма-популярни программа.
20.00 — «Бийса дахьала хийла шун, бераш!»
20.15 — Иллеш доах РСФСР заслуженни артистка Кадинскаяс.
20.30 — «Саг а закон а».
21.00 — Дунен халкъашта юкъерча конкурсий лауреата Тимофеевой концерт (фортепиано).
21.40 — «Ловзоргаш ел» яха художественни фильм.

ХЬАТӀАЭТТАД БЕРИЙ АХКА

Чишки яхача юрта гаьна йоаццаш, Аргуна атагӀе кхоачаенна, лоамаш дӀадолалуча ула «Зорькан» «Лоаман фон» яха пионерий лагераш. Лоаман фоно, шийлача артезиански хино, гобаьккха латтача хьуно, бӀайхача ахкана малхо могашал тоаяь, саньердаме дика садеӀа дӀадерзаргда бераш. Ахкана кхаь бетта «Зорьке» салоӀаргда 750 беро, хӀаьта «Лоаман фо» яхача лагере салоӀаш хургда ши эзар совгӀа бер. Цу шахке лагере лувча бассейнаш я, дика кийчъаь я хьехархой кадраша.

Са вӀашагӀкхетар хилар «Зорька» начальникаца, Грознерча № 7 йолча школа хьехархочунна Назарова Ларисa Ивановнаца. Укх шера но дӀайолаьй пионерий лагерашкарa шийн яхийттагӀа сезон. Лариса Ивановнас дувц шоай лагера вӀьнах лаьна.

— Цхьа со Туапсе яха йолаш лагере бӀаргайра сона самолет. Цигарча авиатораша пионерашта дааь совгӀат дар из. ХӀанз из тайпа совгӀат тха а да хургдолаш. Тхона луш я АН-2 яха болх бань лакна самолет. Из Ӏомаергъя пионераша. Оаха кийчдергда тайп-тайпара ловзоргаш, хьалъергъя космодром, тохкаргда хьуна а лоаман а някъаш, гульергъя дарбаш баьнаш. Ӏомадергда гонахьара Ӏалам. Хьуна промышленноста профсоюза обкома чуйоагӀаш лагерь хиларна, тха цхьан отрядо леладергъя хьу лораечаш форма. Цар Ӏомадергда вокх бераш хьу лорас. Лоацца аьлча, аьхки лагере саньердаме салоӀаргда бераша.

М. ГАДАЕВ.

Оаха яздаьчун лерагӀа

Укх шера 20-ча марта «Сердало» газета тӀа кепатехача «Сел ледара я бац...» яхача корреспонденце тӀа дувцар Назрановски бувзама узела переговорни пункте долаш долча кхоачамбоацарехи цу района СурхотӀа телефони бувзам бо хиларахи.

Корреспонденце тӀа дийцар бахь а деш Назрановски райисполкома председателa Б. Цароева тхога хоам бу:

«Назрановски бувзама узела переговорни пункте ремонт ярне дувзаденна наха гӀулакх дара хьалаш во хиннад. ХӀаьта хӀанз ремонт чакх а яьккхай, лертӀа болх бара мел эша хьалаш долаш а да. ХӀаьта СурхотӀа хӀана болх беш юрта Советен почтен ши телефон я районни центраца бувзам лелабе йиш йолаш. Цул совгӀа СурхотӀа Назрановски бувзама узела шийн низаца вӀашагӀйоллаш латт АТС—50/100 яха установка. Из установка болх бе йоалелча СурхотӀа бувзама гӀулакхаш лертӀа хургда», аьнна.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

Хьоттанан

Тахан республике гӀоллеи Грозней кӀезиг-дукха морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбузехьара секунде 3—8 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 27—32, Грозне 30—32 градус йовхал йолаш хилеи тарлу.

Кхоанен-ломмеи хувцалун морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, тайп-тайпарча оагӀонашахьара секунде 3—7 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш хилеи фегара температура буйсана 11—16, дийнахьа 23—28 градус йовхал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ДЕША БАХА ЛОВЧАР ТЕРКАМГА!

Грозненски мехкдаьтта техникуме 1979—1980 дешара шера дийнахьарчеи заочни отделенешка деша

ДЕШАРХОИ ДӀАЧУЭЦИЛГА ДӀАХЬАЙКАДУ

Укх специальностех:

1. Пайдане оахкалаш лохаш ю геофизически методаши пайдане оахкалаш долча моттигашка тохкамаш дари (алхха дийнахьарча отделене).
2. Мехкдаьттан газови скважинашта эксплуатаци яр (дийнахьарчеи заочни отделенешка).
3. Мехкдаьттан газови скважинашка бурув тохар (дийнахьарчеи заочни отделенешка).
4. Цӏераш ювлара духьалара техникеи кхерамзлеи (алхха дийнахьарча отделене).
5. Мехкдаьтта промысловни хини (алхха дийнахьарча отделене).

ДЕШАРА ХАНАШ

Дийнахьарча отделене 8 класс яьккхарий — 3 шуи 6 бутти.

Заочни отделене 10 класс яьккхарий — 3 шу.

Техникуме деша боагӀаргхашкара заявленеш хьайна:

а) дийнахьарча отделене — 1 июне денз 31 июле кхаччалца;

б) заочни отделене — 10 июне кхаччалцеи 12 августа кхаччалцеи.

Деша дӀачуэцаш дӀалуш йола экзаменаш хургья:

а) дийнахьарча отделене — 1 августа денз 20 августа кхаччалца;

б) заочни отделене — 11 июне денз 20 июне кхаччалцеи 13 августа денз 20 августа кхаччалцеи.

Деша боагӀарашка дӀахьа еза экзаменаш:

8 класс чакхъяьккхараша:

1) Математика (устно).

2) эрсий мотт (диктант).

10 класс чакхъяьккхараша:

1) Математика (устно);

2) Литературеи эрсий мотти (сочинени).

Заявленеца хиха деза документаш:

Йиззa юкъера йоаца е юкъера школа йистеяккхара тешал е аттестат (подленник).

Медицински справка (форма № 286) (справка бланкаш техникумера дӀаэца йиш я).

Прививкайи анализий результатийи хьакъехьара справка.

5 фотокарточка (керта тӀа хӀама а йоацаш дацкха, 3х4 размер йолаш).

Вай ха тӀайола тешал е паспорти военни билети (техникуме хьаьча хьахьокха деза); производственни балха стаж йолчо къахьегама книжка тӀара хьайийна выписка.

Дийнахьарча отделене деша хьачуийнаршта бетта 30 сомеи 37 сомеи боазам болаш стипендеш тел. тӀехдика дешараштa — 37 сом 50 кеп., 46 сом 25 кеп. Городал араьха бахараштa хоза кийчъаьча, города центрерча общежитера моттигаш лу.

Техникуме дешаш болча хана производстве массехкаьза йӀаьхкача хана практика чакхйоаьх дешархоша.

Практика йолча хана дешархой штатни гӀулакхаш тӀа лоархӀаш хул 100 процент алапи а эцаш (бетта 100—300 сом).

Техникум чакхъяьккхараш болх бе дукха моттигаш харжа йиш йолаш ба:

Къилбаседа Кавказ. Закавказье. Средни Азеи, СибарегӀеи, Гаьнарча Малхбоалеи, Украина, Белоруссе тохкамий партешка, промыслашка, лабораторешка, конструкторски бюрошка, Ӏилма-тохкама институташка, кхыча предприятешка, хӀаьта ишта городашка: Краснодаре, Киеве, Москве, Ростове, и. кх. дӀ.

Техникуме я республике дикагӀъярех йола спортивни зал. Хаддаза болх беш я волейбола, баскетбола, кулгаца кхуьсача бургаий, нек лара, яйгача атлетика, хьекоргах топаш кхуьсара, езд-йоаккхача атлетика, акробатика методически секцеш. чӀоагӀа теркам тӀабохийташ леладу туризме гӀулакх. Техникума спортивни база торо хулийт юкъьанца дӀаволаьлча деиз лакхача класса мастерага кхаччалца спортивни говзал лакхъе. Техникума сборни командаш спорта къаьст-къаьстача тайпаех городе а республике а хьалха латтарех я.

Техникуме хаи-ханнахьа хул художественни самодеятельноста кружокий занятеш.

Йолаш я Каспийски фода йисте дешархошка льготни путевкаех салоӀийташ йола унахцӀено чӀоагӀъяра йола спортивни лагерь.

Заявленеш хьачу а ийю йоагӀаш йола справкаш дӀа а тел укх адресагӀа: НГӀАССР, 364006, г. Грозный, Клары Цеткина ул. 14/53.

Приеми комиссеи (33-гӀа кабинет). Телефон 2-63-09, хьаьха 52.

Дирекци.

Грозненски мехкдаьтта техникумо 8-чеи 10-чеи классашкара дешархой хьех техникума хьехархошцеи дешархошцеи вӀашагӀкхетаре сайре йолча.

САЙРЕИ ПРОГРАММА:

1. Специальностаи юкъаш хьехархошеи дешархошеи ду къамаьлаш.

2. Художественни самодеятельноста концерт.

ВӀашагӀкхетара сайре хул 1979 шера 14 июне 17 сахьат даьлча Грознерча 1-гӀча Мая цӀергӀача бешa.

ДИРЕКЦИ.

№ 4 йолча юкъерча профессионально-технически училище 1979 — 1980 дешара шера дешархой деша дӀачуэцилга

ДӀАХОИТ

укх специальностех:

8 класс чакхъяьккхараштa:

1. **Бурильщика гӀонча.**
2. **Автомобиля ремонт ю слесарь.**
3. **Электрогазосварщик.**
4. **Электромонтер.**
5. **Химически анализа лаборант.**

Дешара ха — 3 шу.

Училище чакхъяьккхараштa дӀалу юкъера образовани яккхарах дола диплом, 3—4 разрядагӀа квалификаци а лу.

ТӀехдика дешаш училище чакхъяьккхараш вузашкеи военни училищешкеи деша хьожабу.

10 класс чакхъяьккхараштa:

1. **Бурильщика гӀонча.**
2. **ГӀишлоихо-отделочник:** штукатур, маляр, плиточник.

Дешара ха — 1 шу.

Училище чакхъяьккхачул тӀехьагӀа 3—4—5 разрядагӀа квалификаци лу.

ТӀехдика дешаш чакхбьннараш льготни условех вузе деша хьожабу.

Деша воагӀачо хьачудала деза документаш:

1. **Дешархочуни дай-ноанойи заявлени.**
2. **Образовани дола тешал.**
3. **Вай ха тӀайола тешал** (16 шу даьннараш — паспорт).
4. **Вахача моттигера справка.**
5. **Школера характеристика.**
6. **Автобиографи.**
7. **3х4 размер йолаш ялх фотокарточка.**

Медицински комиссегӀа чакхвоал училища елача направленех.

Медкомиссех чакхваьннар экзаменаш йоацаш училище деша дӀачуэц.

Училища адрес: г. Грозный, 364029, 12 участок СГПТУ-4. Автобусаш №№ 13, 24, 25, трамвай № 3, «12 участок» яхача уж соцача кхаччалца.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске ул. 92. Телефонаш: редактора — 9-24-08; редактора заместителa — 9-24-03; бехктокхама секретара — 9-24-00; отделий: партийни вахара — 9-24-04; промышленностеи транспортеи — 9-24-01; юрта бохкама — 9-24-06; культура — 9-24-05; пиcьмой — 9-24-07; корректорене — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора 9-24-08; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинарен, ерен, шоаттен деношка.

СФ02261. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 3673.